ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР **(ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ)** **шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15**	
1. Описание на МИГ: *(не повече от 3 страници)*	
1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:	
- списък на общините, обхванати от МИГ;	Община Страл дж а ЕКАТТЕ 69660/JAM 22/
- списък на населените места, обхванати от МИГ;	Населените места, обхванати от „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, са 22: 1 град – общинския център Страл дж а и 21 села.
- брой жители на териториите, обхванати от МИГ.	Населението на територията, обхваната от „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, към 31.12.2016 г. е 12 014 души:

Територия/ населено място	Брой жители
Община Страл дж а	12014
с.Александрово	144
с.Атолово	183
с.Богорово	70
с.Воденичане	379
с.Войника	306
с.Джинот	248
с.Зимница	1688
с.Иречеково	398

	с.Каменец	372
	с.Леярово	30
	с.Лозенец	614
	с.Люлин	170

с.Маленово	275	
с.Недялско	216	
с.Палаузово	111	
с.Поляна	201	
с.Правдино	105	
с.Първенец	238	
с.Саранско	120	
гр.Страл дж а	5688	
с.Тамарино	202	
с.Чарда	256	

1.2. Карта на територията:

Територията, която обхваща „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, припокрива административните граници на Община Страл дж а , тя е непрекъсната и съвпада с територията на общината. Разположена е в Област Ямбол, Югоизточен регион, в източната част на Горнотракийската низина и в Тунджанската хълмиста подобласт.

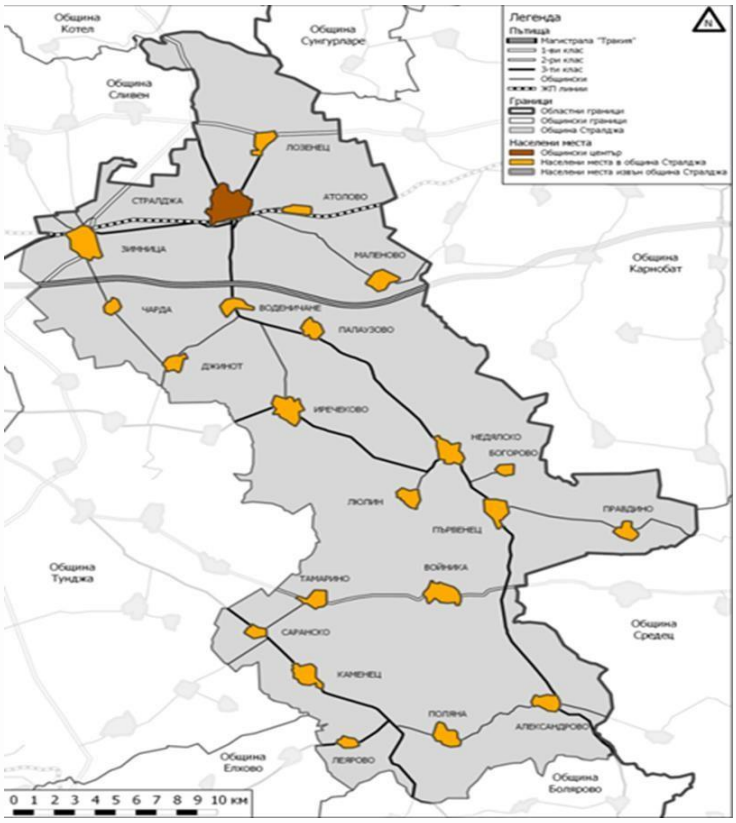

Територията на МИГ - СТРАЛДЖА 2016г. се разпростира на 676,3 км2 и съставлява 20,2% от територията на Ямболска област, което я нарежда на трето място по площ в рамките на областта. Общинският център – гр. Страл дж а – е разположен на 23 км североизточно от областния център Ямбол, на около 30 км източно от Сливен и на 23 км западно от Карнобат.

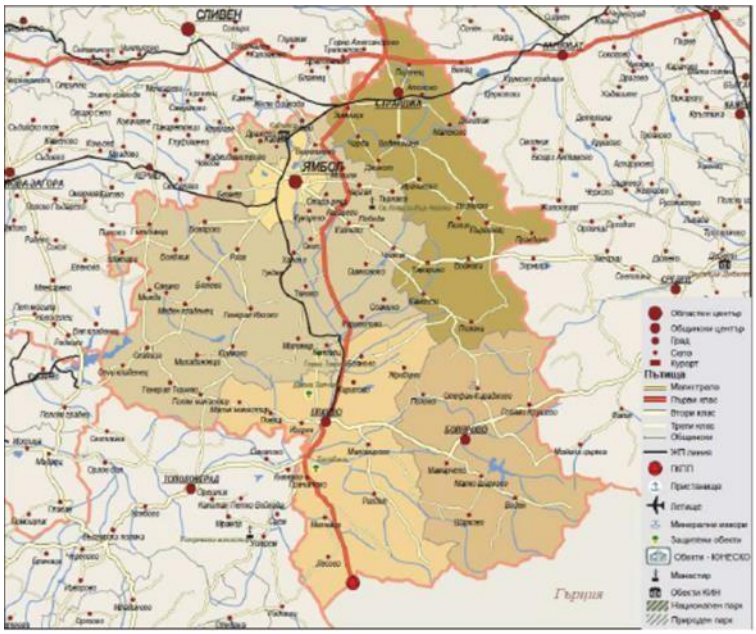
СЛИВЕН
ЯМБОЛ
Гърция

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:

(не повече от 2 страници)

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания):

Процесът за разработване на Стратегия за ВОМР започна през месец февруари 2016 г. Стратегията за Водено от общностите местно развитие (СВОМР) на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г. е разработена в рамките на проект за подготвителни дейности № 19-19-1-01-46, изпълняван от Община Стралджа като водещ партньор в учреденото публично-частно партньорство между Община Стралджа, Сдружение „Информационен бизнес център" – Стралджа и ЗПК „Начало – 9", финансиран по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности" на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие" на Програмата за развитие на селските райони (2014-2020) по договор № РД 50-212 / 07.12.2015 г.

В процеса на обществено информиране, консултиране, учредяване на МИГ - СТРАЛДЖА 2016г. и изграждане на капацитет по отношение на подхода ВОМР и разработваната СВОМР бяха привлечени представители на общината, бизнеса и неправителствения сектор за обсъждане на проблемите и потенциала на територията. Бяха организирани следните публични събития и дейности, проведени в периода февруари – август 2016 година:

- Три информационни срещи с общ брой участници 45 души – на 10.02.16 г. в с.Зимница, на 12.02.16 г. в с.Лозенец, на 15.02.16 г. в с.Каменец;
- Три информационни семинара с общо участвали 97 души – на 02.03.16 г. в гр.Стралджа за представители на нестопанския сектор, на 07.03.16 г. в гр. Стралджа за представители на публичния сектор, на 11.03.16 г. в гр.Стралджа за участници от стопанския сектор;
- Две информационни конференции с общ брой участници 105 души – на 21.03.16 г. в гр.Стралджа и 22.03.16 г. в гр.Стралджа;
- Две обучения на екипа на МИГ с общ брой участници 24 души – на 28.04.16 г. и на 29.04.16 г. в гр. Стралджа;
- Едно двудневно обучение на местни лидери – на 04.05.16 г. и 05.05.16 г. в гр.Стралджа с 20 участници;
- Три работни срещи за консултиране за подготовка на стратегията – на 07.06.16 г. в с.Зимница, на 08.06.16 г. в гр.Стралджа и на 10.06.16 г. в с. Воденичане, общо участвали – 32 души;
- Информационни срещи, свързани с консултиране с местната общност - четири броя: на 01.08.16г. присъствали 22 души в с.Войника, на 01.08.16г. присъствали 21 души в с.Саранско, 02.08.16г. присъствали 24 души в с. Атолово, 02.08.16г. присъствали 23 души в с.Маленово, общо участвали 90 души;
- Три обществени обсъждания на Стратегията за ВОМР: на 23.08.16г. присъствали 31 души в гр.Стралджа /в т. ч. двама представители на медиите/, на 23.08.16г. присъствали 9 души в с.Недялско, на 23.08.16г. присъствали 11 души в с.Иречеково, общо присъствали 51 души.
- Беше организирано и проведено едно обществено обсъждане за представяне и съгласуване на актуализирана СВОМР на МИГ – Стралджа -2016 г., проведено на 25.05.2017г. с 48 участници.

В обученията и в обществените обсъждания на Стратегията за ВОМР участваха общо 143 души /вкл. 2-ма представители на медиите/, от които ЕТ и търговски дружества – 6; Земеделски производители и земеделски кооперации – 17; НПО – 8; Народни читалища – 5; спортен клуб – 2; туристически дружества – 1; образователни институции, здравни и социални заведения – 10; представители на местната власт - 82; граждани – 10. От идентифицираните 9 групи от заинтересовани лица на територията на МИГ, представители на всичките 9 групи са взели участие в тези мероприятия.

Целият процес се характеризира с два основни етапа: първият е свързан с учредяването на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г., а вторият – с подготовката и изработване на СВОМР на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г. През първия етап бяха проведени информационни срещи, семинари и конференции, на които участниците бяха запознати с подходите ЛИДЕР и ВОМР, функцията на МИГ за развитието на територията, основните елементи от процеса на създаване на МИГ. През втория етап бяха проведени обучения на екипа на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г. и на местните лидери, работни срещи, свързани с консултиране за подготовката на стратегията, информационни срещи, свързани с консултиране с местната общност и обществени обсъждания на СВОМР на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

Успешната подготовка на СВОМР изискваше съгласувани усилия на публичния сектор, частния сектор и структурите на гражданското общество.

В процеса на разработване на СВОМР участваха представители на всички групи заинтересовани лица:

- **Община Стралджа** участва чрез свои представители в работата на екипа и управлението на проекта. Тя излъчи представители в работните групи за създаване и учредяване на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г. и за разработване на СВОМР. Специалисти от общинска администрация участваха в организираните семинари, обучения и конференции и съдействаха за провеждане на информационните кампании по населените места.
- **Кметове на населени места**: всички кметове на населените места от територията на общината взеха активно участие в информационната кампания, обученията и обсъжданията на приоритетите, целите и мерките на стратегията.
- **Земеделски производители, представители на малкия и микро бизнес**, които участваха в работата на екипа и подпомогнаха процеса на включване на местни заинтересовани страни в разработване на стратегията, обученията на територията на МИГ и подготовката и обсъждането на СВОМР, част от тях са и членове на ОС и УС на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“
- **Неправителствени организации**, **образователни и културни институции**, които участваха в работата на екипа и подпомогнаха процеса на разработване на стратегията чрез предоставяне на информация, разпространяване на информация и неформални обсъждания на стратегията с целевите си групи. Участваха в информационната кампания и обученията, взеха активно участие в обсъждането на СВОМР, част от тях са и членове на ОС и УС на МИГ - СТРАЛДЖА 2016г.
- **Активни граждани**, които подпомогнаха екипа с организиране на предварителни групи по селата за разясняване на подхода ВОМР, събираха групи за обсъждане на приоритетите и

целите и разясняване на стратегията

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:
(не повече от 10 страници)

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

1. Географско положение.
Община Стралджа се намира в Област Ямбол, Югоизточен регион, в източната част на Горнотракийската низина и в Тунджанската хълмиста подобласт. Започва от в подножието на Терзийски баир, който е част от Източна Стара Планина. На юг от него се простира равното Стралджанско поле, а на югоизток пресушеното през 1925 г. най-голямо вътрешно блато на България - Стралджанското. В съседство е пътен възел "Петолъчката", където се пресичат пет пътя – За Сливен, за Ямбол, за Стралджа, за Бургас и за Котел. Територията се разпростира на 676,3 км2 и съставлява 20,2% от територията на Ямболска област.

2. Природно-географски условия и ресурси

Релеф: Територията се характеризира с разнообразен релеф, от равнинен и хълмист до полупланински. Общината не се отличава с богати залежи на полезни изкопаеми. **Климат**: Районът се характеризира с добра за България годишна продължителност на слънчевото греене, сравнително мека зима и горещо лято. **Води**: Територията се пресича от реките Мараш, Мочурица, Правдинска и други по-малки реки и поточета, но е бедна на водни ресурси в южната част. **Почви:** Почвеното разнообразие на територията е изключително голямо и обхваща почти всички генетични типове и подтипове, в среднобългарската подзона с канелено-горски почви и черноземни смолници и в южнобългарската подзона с канелено-горски почви. Това почвено разнообразие благоприятства отглеждането на различни видове земеделски култури. ***На тези почви много добре виреят лозя, пшеница, царевица, домати, пипер, ябълки, круши, праскови, череши. Подходящи са и за ориенталски и едролистен тютюн, слънчоглед, цвекло, соя, сливи, люцерна, пасища.***

Полезни изкопаеми: На територията има находища на бяла глина, която се използва за производство на керамични изделия и залежи на варовик с добри експлоатационни качества за производство на хидратна вар.

Растителност и животински свят: Община Стралджа попада в Тракийската горско-растителна област с преобладаващи иглолистни и широколистни гори и нискостеблена растителност. Горите на територията на общината са 14% от общата територия или 91 421 дка. Районът се характеризира с разнообразна растителност, едновременно средноевропейски и средиземноморски видове. Въпреки че е сравнително малък по площ, районът на община Стралджа характеризира с голям брой местообитания, които имат природозащитна стойност с национално и международно ниво. Голямо е разнообразието на билки, гъби и тревна растителност. ***Направените проучвания показват много добри ресурсни възможности за отглеждане на лечебни растения в Стралджанския район.*** Районът е населен с характерни за него: горски и диви животни – елен-лопатар, благороден елен, сърна, заек, дива свиня, лисица, язовец и др.; птици – полски яребици, тракийски кеклик, пъдпъдък, малка ушата сова, кукумявка, полска врана, гарга, сойка и др.; риби – шаран, сом, каракуда и др.

Територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г." според своето географско разположение, релеф, климат, води и почви може да бъде определена като район, в който най-благоприятно е

развитието на различни дейности в сферата на земеделието, включително за развитие на биоземеделие. Територията е обезпечена с водни ресурси, което от своя страна създава добри предпоставки за възстановяване и развитие на поливното земеделие в отделни землища от територията на общината. Земеделието е предпоставка за осигуряване на ***възможности за развитие на преработвателна промишленост в частта първична преработка на земеделска продукция*** и производство на продукти от преработена земеделска продукция. Шестте защитени територии предполагат развитието на туризъм в областта на орнитологията, еко-туризъм, маршрутно познавателен и др.

3. Културно-историческо наследство

Територията на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г. е относително богата на културни и природни ценности с множество културно-туристически обекти - 11 църкви, 51 къщи, архитектурно-художествени културни ценности, 40 археологически обекта и 51 исторически паметника. **Читалищната** дейност се развива в 21 читалища, които имат **необходимост от закупуване на оборудване и частични ремонти** на сградния фонд. **Археологията и обектите от местно значение са потенциал за устойчиво и балансирано развитие на културен туризъм**. Територията е **богата на фолклорни традиции и събития**: събран е ценен архив с **местни коледарски песни**; на Коледа се събират **куди (сурвакари)** и се изпълнява автентичен ритуал по сурвакане, а в началото на пролетта се осъществява традиционен **кукерски празник**. Традиционният **народен събор „Мараш пее"** се провежда през месец май и успява да съхрани колорита на българския фолклор и да подхрани интереса сред младите. Оползотворяването на културното наследство в туризма трябва да е обвързано с неговото опазване и съхранение.

4. Население и демографски процеси

Населението на територията на МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г. е 12 014 души по данни на НСИ към 31.12.2016 г. Наблюдава се трайна тенденция на **намаляване броя на населението**, дължащо се както на отрицателния естествен прираст, така и на активните миграционни процеси, особено на млади и в работоспособна възраст хора към по-големи градове. Негативните тенденции по отношение на социалните, икономическите и демографските процеси, характерни за последните две десетилетия за територията на общината, са в основата на **значимите промени във възрастовата структура на населението** – от регресивен тип, с **ясна тенденция към застаряване** на населението. Процесът на застаряване на населението поражда редица потребности: ***необходимостта от учене през целия живот на работната сила и непрестанно повишаване на нейния потенциал; проблеми за здравеопазването, системата за социално подпомагане и социално-осигурителната система.***

Етническа структура: Територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ се отличава с висок процент на ромско население – около 19 % от населението (2011 г.), като се наблюдава увеличение на дела на това етническо малцинство спрямо 2001 г.

Образователната структура на населението е един от най-важните показатели и за територията на община Стралджа е пряко свързана с неговата етническа принадлежност. Територията се отличава с **най-нисък процент на населението с висше образование** – 6 %, в сравнение със страната, област Ямбол и другите общини в областта, като същевременно се отличава и с **най-нисък процент на населението със средно образование** – 29,1 %.

5. Социален анализ

Пазар на труда, икономическа активност и безработица.

На територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ **равнището на безработица** е **високо**, като за периода 2011-2014 г. процентът на безработни расте най-бързо за община Стралджа в сравнение с другите общини от област Ямбол – Средногодишното ниво на безработица за 2016г. е 29,5%. В групите в ***неравностойно положение на пазара на труда*** *попадат* ***основно безработните лица до 29 години, безработните лица над 50 години, продължително безработните лица над 1 година и не на последно място лицата с намалена работоспособност***. *За периода 2011 – 2014 г. най-* ***голям е ръстът безработните лица с регистрация над 1 година****, като за 2014 г. те са* ***62,42% от регистрираните безработни лица.***

Образование: За учебната 2015/2016 г. на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ има две детски градини с общинско финансиране, разположени в град Стралджа, три основни училища в Стралджа, Зимница и Войника и едно общообразователно училище в Стралджа .

Здравеопазване: На територията няма действаща многопрофилна или специализирана болница или медицински център. Неголямата отдалеченост от областния град спомага за болничното обслужване на населението. В сферата на здравеопазването се наблюдават следните тенденции: *не е осигурен постоянен денонощен* ***достъп до медицински услуги, което е особено изразено в малките населени места****; повишаване на заболеваемостта на населението от една страна и обедняване на населението и невъзможност да заплаща допълнително медицински услуги;* ***недостиг от кадри в лечебните заведения, включително увеличаваща се възраст на работещите***. Аптеките в общината са 4 на брой, като три от тях се намират в гр. Стралджа и една в с.Зимница.

Социални услуги: В община Стралджа има "Дневен център за възрастни хора с умствена изостаналост", "Център за социална рехабилитация и интеграция", "Център за обществена подкрепа" и Домашен социален патронаж : ДСП Стралджа, ДСП Войника, ДСП Каменец. Предлаганите социални услуги са с широк възрастов и териториален обхват. Въпреки стремежа на Община Стралджа да предлага социални услуги в домашна среда на ***възрастни, болни и самотни хора в населените места на територията на общината, те са недостатъчни, а тенденцията е към повишаване на потребностите от тях***. *Има необходимост от разширяване териториалния обхват на услугите чрез* ***създаване на екипи за мобилна работа*** и работа на терен.

Спорт. Основните предизвикателства в областта на спорта са свързани с ограничените финансови ресурси на общината, недостига на средства за поддържане и ремонт на повечето от спортните бази и за закупуване на спортни съоръжения и екипировки, за финансиране на спортни изяви; недостатъчна спортна база за масово ползване.

6. Икономически анализ

Икономически профил. Предприятията по основните икономически сектори за 2014 година в общината са разпределени както следва: аграрен сектор с 32% от всички нефинансови предприятия, индустриален сектор – 15%; и сектора на услугите – 53%. Налице е ръст на предприятията в аграрният сектор с 3%, докато тези в индустриалния са намалели с 1% , а сектора на услугите е намалял с 2 %. Едва 6% от предприятията са големи, средни и малки.

Аграрен сектор: През периода 2010-2014 г. аграрният сектор е в подем, за което благотворно влияние са оказали възможностите за подкрепа и инвестиции чрез ПРСР. Наблюдава се трайна тенденция на повишаване на показателите на сектора:

- **Увеличение на производството на зеленчуци и плодове**, което плавно нараства през

периода и за 2015 бележи ръст от 69,43% спрямо 2011 г. Традиционно на територията се отглеждат дини, домати, тикви и пипер. Наблюдава се и плавен растеж на заетите площи с трайните насаждения с 19,75% през 2014 спрямо 2011 г. Винените лозя са традиционна култура за територията и заемат 67% от общите площи на трайните насаждения. Десертните лозя заемат пето място по размер с драстично увеличение от 156,01% за разглеждания период.

- Значимо за икономиката на територията е животновъдството – отглеждане на **говеда, биволи, овце, кози и пчели**. Броят на отглежданите на територията пчелни семейства се е увеличил с 38,21% през 2014/2015 г. спрямо 2011. С по-малки темпове, но също плавно се увеличава и броя на отглежданите овце - с 27,8% в края на разглеждания период.

Разширяването на земеделските дейности може да се осъществи чрез създаване на организации на производителите. ***Възстановяването на животновъдството, зеленчукопроизводството и отглеждането на трайни насаждения са предпоставка за инвестиции в предприятия за преработка на земеделска продукция.***

Индустриалният сектор има най-малък дял от общия брой предприятия в община Страл джа, но оказва значително влияние върху общинската икономиката. Броят на предприятията за разглеждания период 2010-2014 г. е почти постоянен, като през 2014г. са 55. Сектор **услуги** има най-голям дял от общия брой предприятия в община Страл джа, но не оказва значително влияние върху общинската икономиката.Фирмите в сектора на **услугите** към 2014 г. са 198 броя, като броят на заетите бележи спад, а разходите за възнаграждения бележат по-бавен темп на намаление. С цел развитие на тези сектори от икономиката ***може да се повиши активното използване на възможностите на ЕСИФ за развитие на неземеделските дейности и на човешките ресурси*** с цел реализиране на инвестиционни намерения.

7. Инфраструктурна осигуреност на територията.

Транспортна инфраструктура на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е сравнително добре развита, като всички населени места са свързани с общинския център. Най-лошо е състоянието на пътищата от четвъртокласната пътна мрежа. Уличната мрежа в града и селата е силно амортизирана и се нуждае от текущ и основен ремонт. Изградената **канализационна мрежа** в община Страл джа е крайно **недостатъчна** за обслужването на всички населени места и не отговаря на изискванията за опазване на околната среда, голяма част от **водопроводната мрежа** в населените места е силно **амортизирана** – външните водопроводи са основно от етернитови тръби. Това налага спешни мерки, свързани с подмяната на водопроводи. **Електроснабдяването** се осъществява от националната енергийна мрежа, като електропреносната и електроразпределителната система и съоръженията към нея се стопанисват, поддържат и реконструират от EVN. Всички населени места са електрифицирани. В плановете на община Страл джа е залегнало развитието на **възобновяеми източници на енергия**. През 2016 г. приключи изпълнението на проект: "Оползотворяване на местния потенциал от хидротермална енергия в отоплителни инсталации на училища, ОДЗ и ЦДГ в гр.Страл джа, обл.Ямбол", по програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“ по Финансов механизъм на ЕИП 2009-2014. Към момента град Страл джа е частично газоснабден. **Съобщителната система** на община Страл джа е сравнително добре развита. Територията на общината е покрита изцяло от опериращите в България мобилни телефонни оператори, като на почти 100% от територията има наличие на мобилен интернет.

Отпадъци: Организираното сметосъбиране и сметоизвозване обхваща 100 % от населените места в общината. От м. декември 2015г. отпадъците от територията на Община Страл джа вече се извозват за сепариране на инсталацията, находяща се в землището на с. Хаджидимитрово, след което остатъчните неоползотворими отпадъци се депонират на регионалното депо. **Зелена система и паркове**: В общинския център има два парка – парк «Младост» и парк «Южен», които през 2013г. са основно реконструирани и възобновени. В почти всички останали населени места също има малки паркове, но само малка част от тях се поддържат и са в добро състояние. ***Парковете за отдих се нуждаят от цялостно преустройство, залесяване.*** Общината има **ограничена материално-техническа база за отдих,** изразяващи се в наличието на 4 хижи и един заслон, които не предлагат високо качество за настаняване. *Необходимо е предприемането на мерки, свързани с намиране на възможности за* ***възстановяване и модернизиране на материално-техническата база за отдих и спорт****, както и парковото пространство.*

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:

За целите на разработване на СВОМР бяха проведени срещи, фокус групи и проучвания, в резултат на които бяха идентифицирани следните групи от заинтересовани страни на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, които имат ясно изразено отношение, интерес и влияние по отношение на прилагане на Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ:

- Представители на **стопанския сектор**: представители на бизнеса, в това число
  - еднолични търговци и търговски дружества;
  - земеделски производители и земеделски кооперации;
- Представители на **нестопанския сектор**:
  - Структури на гражданското общество, в това число НПО;
  - културни институции и читалища;
  - спортни клубове;
  - туристически дружества;
  - **граждани** от територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“.
- Представители на **публичния сектор**:
  - представители на местната власт, в това число община, общинска администрация и общински съвет;
  - образователни институции, здравни и социални заведения.

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:

Компонент 1 ПРИРОДНА СРЕДА	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
1. Благоприятни природни и климатични условия; 2. Запазена природа и биоразнообразие, наличие на геотермални води; 3. Благоприятни агроекологични условия за широк спектър от селскостоп. производства; 4. Изразена идентичност на природната среда	1. Недостатъчно задоволително управление и оползотворяване на природните ресурси; 2. Липса на последователна и целенасочена комуникационна и рекламна политика за популяризиране на природните дадености; 3. Недостатъчна инфраструктура за управление на водите

Брой фактори : 4	**Брой фактори : 3**
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
1. Международна тенденция за оползотворяване на природното наследство за алтернативен туризъм; 2. Мотивация за инвестиции в природо-опазващи дейности; 3. Активна политика по околната среда; 4. Повишаваща се чувствителност за устойчивото развитие.	1. Натиск върху околната среда и използването на земята; 2. Влошаване на природния пейзаж поради липсата на инфраструктура и мерки за защита от природни и технологични бедствия; 3. Опасност за влошаване на екосистемите от прилагане на инфраструктурни проекти.
Брой фактори : 4	**Брой фактори : 3**
Компонент 2 ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
1. Местно население с исторически корени и силна културна идентичност; 2. Приблизително балансиран по пол състав на населението; 3. Тенденция за увеличение на младите хора с високо образование; 4. Компактни маси от населението е заето в селскостопанския сектор – работна ръка опит и традиции в сектора.	1. Критична демографска ситуация и задълбочаващ се процес на депопулация; 2. Липса на високоспециализирани човешки ресурси за потребностите на бизнеса; 3.Висока безработица, особено сред младите хора, хората с увреждания и от малцинствата; 4. Основни различия в параметрите на живот и труд на населението от селата и града; 5.Силно изразена сезонна заетост; 6. Висок дял на неграмотни и хора с ниско образование при малцинствените групи
Брой фактори : 4	**Брой фактори : 6**
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
1. Прилагане на стратегии за обучение през целия живот; 2. Инициативи за социална интеграция; 3. Насърчаване на заетост за жени, младежи и други чувствителни социални групи от местното население, чрез подхода ВОМР: ПРСР 2014-2020 и ОП РЧР; 4.Увеличаване на заетостта чрез диверсификация на икономическите дейности чрез ПРСР 2014-2020 и ОП РЧР	1. Задълбочаване на демографската криза и негативните демографски процеси; 2. Увеличаваща се опасност от изгубване на идентичността на населението (хомогенизиране на консуматорските модели и поведение); 3. Опасност за продължителна социална изолация на уязвими групи от населението (жени, младежи, малцинства) и нарастване дела на скритата безработица
Брой фактори : 4	**Брой фактори : 3**
Компонент 3 ИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**

1. Преструктуриран икономически сектор и сравнително стабилен вътрешен продукт; 2. Значителна площ на обработваемите земи; 3.Традиции в производството и преработката на селскостопанска продукция; 4. Диференцирано и допълващо се земеделско и животновъдно производство; 5. Селскостопански продукти с отлично качество: зърнени и технически култури, грозде, мляко и млечни продукти, вино; 6. Наличие на големи и силни кооперации и крупни арендатори, прилагащи модерна техника и технологии в селското стопанство; 7. Наличие на няколко стабилно развиващи се производствени предприятия; 8. Изграден местен капацитет и структури в подкрепа на бизнеса; 9. Експортно ориентирани производства: зърнени и технически култури, вино, плодове и зеленчуци, отглеждане на месодайни животни и др.	1. Липса на стабилни от „семеен тип" стопанства с пазарна ориентация; 2. Проблемна жизнеспособност за голяма част от малките земеделски стопанства; 3. Недостатъчна диверсификация на местната икономика, липса на иновативни експортно ориентирани отрасли; 4.Малък размер на напоявани площи; 5. Липса на изградени тържища за селскостопанска продукция. 6. Ниска конкурентностособност на МСП; 7. Почти липсва производството на продукти с местна идентичност; 8. Липса все още на биологични производства; 9. Слаба предприемаческа активност; 10. Ниски доходи и ниска покупателна способност на населението; 11. Ниска местна принадена стойност; 12.Липса на изградена туристическа инфраструктура и организиран достъп до културно-исторически и природни места; 13.Ниска инвестиционна активност; 14.Липса на достатъчно силни изградени мрежи за бизнес сътрудничество; 15.Липса на практики, улесняващи диверсификацията на продуктите от региона
Брой фактори : 9	**Брой фактори : 15**
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
1. Ускорено интегриране в общоевропейското икономическото пространство, възползване от предимствата на външна граница на ЕС. 2. Ориентирането на ОСП на ЕС към повишено качество и устойчиво развитие; 3. По-достъпни нови технологии за развитие на модерно селскостопанско и промишлено производство за ферми, микрофирми и МСП; 4. Тенденции за повишаване на търсенето на традиционни, качествени и екологично чисти храни и земеделски продукти; 5. Мотивация за инвестиции в преработка на земеделска продукция; 6. Възползване от развиващия се пазар на алтернативни форми на туризъм;	1. Конкурентен натиск от европейски и други продукти, услуги и пазари и свързаната с него опасност от срив в традиционните производства; 2.Наличие на конкурентни производства, възнаграждения и социални придобивки за хората в близки до територията градове; 3. Последици от финансовата криза – липса на средства, вкл. кредитен ресурс и демотивация на населението и бизнеса в условията на рецесия и реална криза във финансовия, социалния, икономическия и др. сектори; 4. Свиване на традиционните пазари, загуба на клиенти, спиране на доставки като последици от кризата

7.Подкрепа за развитие и подобряване на конкурентноспособността на бизнеса и диверсификацията на икономиката от ПРСР.	
Брой фактори : 7	**Брой фактори : 4**
Компонент 4 СОЦИАЛНА И КУЛТУРНА СРЕДА	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
1.Богато културно-историческо наследство, съхранени традиции и обичаи; 2.Балансирано изградена и добре работеща мрежа от образователни и културни институции; 3.Многообразие от културни дейности и утвърдени събития, подчертаващи културната идентичност; 4. Изграден местен капацитет и структури в подкрепа на младежките, спортни, културни и други дейности.	1. Липса на политики за ефективно оползотворяване на културното наследство; 2. Амортизиран сграден фонд, обзавеждане и оборудване в селата за провеждане на културни, социални и религиозни дейности; 3.Недостатъчни усилия за изследване и съхраняване на културно-историческото наследство и традиции 4. Изразена пространствена асиметричност при предоставянето на услуги на населението 5. Различни параметри на живот на населението от селата и града, липса на елементи на здравната инфраструктура.
Брой фактори : 4	**Брой фактори : 5**
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
1. Международна тенденция за оползотворяване на културното наследство за алтернативни форми на туризъм; 2.Социална интеграция на уязвимите групи 3. Инкорпориране на елементи на социалната и културна идентичност в продуктите на региона; 4.Подкрепа за развитие чрез ВОМР: ПРСР 2014-2020 и ОП РЧР.	1.Пренебрегване на традиционния начин на живот и загуба на културна идентичност; 2. Влошаване на демографските процеси и засилване тенденцията на депопулация
Брой фактори : 4	**Брой фактори : 2**
Компонент 5 ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И ИНФРАСТРУКТУРА	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**

1.Наличие на няколко големи села със значителен потенциал; 2.Добра електро- и комуникационна инфраструктура, изградена пътна мрежа, ЖП инфраструктура; 3. Наличие на свободни терени и сграден фонд; 4. Наличие на стратегически обекти от газопреносната мрежа на страната 5. Наличие на ОПР 2014-2020 6. Общинска програма за опазване на околната среда 2014-2020; 7. Оползотворяване на местния потенциал от хидротермална енергия за отопление	1.Дисперсен като цяло характер на селищната мрежа - много и малки населени места, разпръснати на голяма територия; 2.Влошено качество и амортизирана пътна инфраструктура основно от III и IV клас; 3.Ограничени вътрешни финансови ресурси за развитие на територията; 4.Недостатъчно изградена и амортизирана в голяма част от селата на инфраструктура в областта на водоснабдяването и канализацията. 5. Ограничено прилагане на ИКТ в административното обслужване и подкрепа на бизнеса в отделните населени места.
Брой фактори : 7	**Брой фактори : 5**
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
1. Акумулиране на ресурси за инфраструктурно развитие в следствие на засилена инвестиционна активност; 2. Развитие на ПЧП; 3. Засилен интерес за инвестиции в преработвателната промишленост; 4. Възстановяване на хидромелиоративната система на Р България	1. Недостатъчен обем на инвестиции за инфраструктурно развитие и задълбочаваща се в следствие на това изолация на територията; 2. Неравнопоставеност в развитието на селските райони по отношение на големите центрове, в резултат на ограничени ресурси и деформации в регионалната политика.
Брой фактори : 4	**Брой фактори : 2**
Компонент 6 ПОЗИЦИОНИРАНЕ И РАЗПОЗНАВАЕМОСТ	
СИЛНИ СТРАНИ	**СЛАБИ СТРАНИ**
1.Значителна по площ територия с благоприятно географско разположение; 2. Близост до ГКПП – външна граница на ЕС, международен транспортен коридор път I-7. 3. Важни елементи на разпознаваемост (природно и културно наследство). 4.Натрупан опит в междуобщинското и международно сътрудничество; 5. АМ Тракия и трансп. възел „Петолъчката“	1. В недостатъчна степен рекламирани и оползотворени природни и културно-исторически ресурси. 2. Липса на брандинг стратегия и успешен бранд.
Брой фактори : 5	**Брой фактори : 2**
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
1.Пряк достъп на района до главните транспортни възли. 2. Включване и работа в национални и европейски мрежи;	1. Капсулиране на територията и проблемно оползотворяване на възможностите и ресурсите, вследствие негативни демографски и икономически процеси;

3. Възползване от географското положение като притегателен център. 4. Оползотворяване на предимствата на територията чрез ТГС; 5. Подсилване на връзките между имиджа на територията, ресурсите и местната идентичност.	2. Промени в политиката за териториално деление на страната;
Брой фактори : 5	**Брой фактори :**

МАТРИЦА: ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ SWOT АНАЛИЗА

Компоненти на вътрешния потенциал	**Силни страни**	**Слаби страни**	**Възможности**	**Заплахи**	**Оценка**	
					А+В	**Б+Г**
К.В.П.	**(А)**	**(Б)**	**(В)**	**(Г)**		
1. Природна среда	4	3	4	3	**8**	**6**
2. Човешки ресурси	4	6	4	3	**8**	**9**
3. Икономическа среда	9	15	7	4	**16**	**19**
4. Социална и културна среда	4	5	4	2	**8**	**7**
5. Териториално развитие и инфраструктура	7	5	4	2	**11**	**7**
6. Позициониране и разпознаваемост	5	2	5	2	**10**	**4**
Общ сбор	**33**	**36**	**28**	**16**	**61**	**52**

От факторно обобщената матрица на SWOT анализа следва, че по отношение територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“слабите страни (36) имат незначително предимство над силните страни (33), като същевременно възможностите за развитие (28) в значително по-голяма степен превишават потенциалните заплахи (16). Общото положително съчетание от фактори (силни страни + възможности: 61) е по-високо от отрицателното (слаби страни +заплахи: 52). Това показва, че територията на действие на МИГ има сравнително добра основа за прилагането на политики и стратегии, които стъпвайки на силните страни и възможностите за развитие, биха развили нови силни страни и въздействали успешно за преодоляването на недостатъците в развитието (слабите страни) и биха имали успех в преодоляването на последствията от потенциалните заплахи в развитието. Тези изводи са в основата на избора и формулирането на политиките за въздействие върху развитието на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ и дефинирането по-нататък на стратегическите цели и приоритети на Стратегията за Воденото от общностите местно развитие.

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:

Уязвимите и малцинствените групи на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ са: **възрастните хора; хора с увреждания; роми**, със следните потребности:

Възрастни хора, особено самотни: Най-тревожно се очертава положението на самотно живеещите стари хора, на най-възрастните и в невъзможност за самообслужване. Трябва да се утвърди традицията на територията ***грижата за старите хора да не е само в специализираните институции, но и в естествена домашна среда***. Належащо е ***да се***

подобрят като цяло здравните и социалните услуги на територията, за да се подобри социалното и икономическото състояние на възрастните хора.

Хора с увреждания: Проблемите на хората с увреждания идват не толкова от състоянието им, колкото от средата, която не е достатъчно гостоприемна. Ето защо е **важно да се променя средата, в която хората с подобни нужди живеят**. На територията се полагат различни социални грижи за тази целева група, но цялостно решение на проблемите все още няма. Проблемите, които се споменават най-често от хората с увреждания във връзка с трудовата им реализация, са ***недостъпна среда и липса на целенасочена политика и реални действия за подобряване на ситуацията, ниска квалификация, липса на адекватни и съобразени с нуждите им програми, курсове и тренинги за квалификация и преквалификация,*** *недостатъчно развити програми за лични асистенти и* ***специализиран транспорт****, осигуряващи независим живот, негативни нагласи сред обществото към тях.*

Роми: Основните проблеми на ромската етническа група са: затруднен достъп до качествено болнично лечение, напускане на училище в ранна възраст, по-висока детска смъртност и по-ниска продължителност на живота, по-ниска покупателна способност, по-ниско образователно равнище, по-нисък жизнен стандарт. От всички нерешени въпроси на ромския етнос могат да се изведат няколко проблемни кръга, които са приоритетни за територията на МИГ: ***Образованието на ромските деца и младежи; Подобряване на жилищните условия; Трудова заетост на ромите и редуциране на бедността.*** Целта на подкрепата за уязвимите групи е да доведе до по-високо качество на техния живот, което означава независимост и реално участие в социалния живот.

4. Цели на стратегията:
(не повече от 10 страници)

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

На основа на анализа на силните и слабите страни на възможностите и заплахите и потребностите и очакванията на жителите на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ са изведени стратегическата цел и приоритетите на Стратегията.

<u>Основна стратегическа цел на Стратегията за ВОМР</u>:

Устойчиво и балансирано развитие на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ чрез изграждане на силна местна икономика, формиране на качествена социално интегрирана жизнена среда и съхраняване на местната идентичност.

<u>Приоритет 1</u>: Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика.

Този приоритет кореспондира със следните проблеми, идентифицирани в SWOT анализа:

- Слаб ръст на икономиката и слабо функционираща пазарна среда;
- Остаряла материална база на микро и малките фирми, както в областта на земеделието, така и неземеделските дейности;
- Слаба информираност относно възможностите за финансиране и тромава банкова система;
- Липса все още на биологични производства.

<u>Приоритет 2:</u> Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост.

Този приоритет кореспондира със следните проблеми, идентифицирани в SWOT анализа:
- Обезлюдяване на населените места;
- Увеличаване броя на самотно живеещите стари хора в селата;
- Намаляване и застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура и ниска раждаемост с тенденция към по-силно намаление;
- Слабо функционираща пазарна среда;
- Липса на достатъчно силни изградени мрежи за бизнес сътрудничество, промоция и реклама;
- Почти липсва производството на продукти с местна идентичност;
- Липса на организиран достъп до културно-исторически и природни места; неразвит селски и други форми на алтернативен туризъм;
- В недостатъчна степен рекламирани и оползотворени природни и културно-исторически ресурси;
- Липса на брандинг стратегия и успешен бранд.

Приоритет 3: **Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността.**
Този приоритет кореспондира със следните проблеми, идентифицирани в SWOT анализа:
- Увеличаване броя на лицата, попадащи в уязвими групи
- Висок процент на безработицата, при който се наблюдава нарастване на рисковата група на безработните младежи;
- Нарастване на групата на безработните над 50 години; както и процеса на циклична безработица – висок процент на регистрираните безработни за втори и трети път; увеличение броя на продължително безработните.
- Неблагоприятни тенденции във възрастовата и образователна структура на работната сила;
- Наличие на основни различия в параметрите на живот и социално-трудово устройване на населението от селата в сравнение с общинския център.

4.2. Специфични цели:

Специфичните цели към всеки приоритет дефинират очаквани и измерими (чрез индикатори) резултати в подобласти на съответния приоритет. Изпълнението на всяка специфична цел се осигурява от конкретни мерки/проекти/дейности.

Специфичните цели по приоритети са както следва:

I В рамките на **Приоритет 1**. **Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика**:

- **Специфична цел 1. Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация.**

Действията за постигане на Специфична цел 1 ще бъдат чрез прилагането на:

  - **Мярка 4.1. „Инвестиции във физически активи”**

- **Специфична цел 2. Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция.**

Действията за осъществяване на Специфична цел 1 ще бъдат чрез прилагането на:

  - **Мярка 4.2.”Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти”**

- **Специфична цел 3. Диверсификация на икономическите дейности на територията**

чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия.

Подкрепата по тази специфична цел ще се осъществява чрез прилагане на:

- **Мярка 6.4.1 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности".**

- В рамките на **Приоритет 2. Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост**.
  - **Специфична цел 4. Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура.**

За постигането на Специфична цел 4 е планирано прилагането на:

- **Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура"**
- **Специфична цел 5. Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти.**

Постигането на Специфична цел 5 ще бъде чрез прилагане на:

- **Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих,туристическа инфраструктура"**
- **Специфична цел 6. Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния територриален потенциал.**

Доколкото в рамките на ПРСР и в обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013 няма подходящ инструмент за постигането на Специфична цел 6, е разработена и ще се прилага **„собствена"**.

- **Мярка 22 „Маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура"**

- В рамките на **Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността**.
  - **Специфична цел 7. Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда.**

Осъществяването на тази цел ще бъде постигнато чрез подкрепа в следните направления:

- **Мярка 1.1-3. (ОП РЧР) „Местни инициативи за заетост за търсещите работа и неактивните лица"**
- **Мярка 1.6. (ОП РЧР) „Подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда"**
- **Специфична цел 8. Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост.**

За осъществяването на Специфична цел 8 са предвидени дейности и подкрепа в следните направления:

- **Мярка 2.1. (ОП РЧР) „Интегрирани услуги за социално-икономическа**

интеграция на маргинализирани общности като ромите“

- **Мярка 2.3. (ОП РЧР) „Осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване“**

4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация:

В състава на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ са включени 21 населени места от селски тип и 1 от градски. Развитието на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ се определя от факторите на природните условия, характера на селищната мрежа, изградената инфраструктура и не на последно място от наследените производствени и културни традиции. Човешките ресурси са най-важният фактор за цялостното развитие на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ за периода на прилагане на Стратегията за ВОМР. Критична демографска ситуация и задълбочаващ се процес на депопулация са застрашаващ развитието фактор. На този процес се търси противодействие чрез интервенции по СВОМР, насочени към подкрепа на безработни и неактивни лица за включването им в трудовия пазар, повишаване квалификацията на заетите лица, интегриране на уязвими групи и подобряване социалните услуги на територията Социалната и културна среда на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ имат пряко отношение към качеството на живота, идентичността и разпознаваемостта на територията. Благоприятното географско положение, плодородната и екологично чиста земя, живописната природа, културно-историческо наследство и съхранени народни традиции в съчетание с удобната инфраструктура, трудолюбието на хората, енергичността на бизнеса и будната съвест на активния гражданския сектор са в основата на разпознаваемостта, идентичността и хомогенния характер на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ и нейния потенциал за ускорени темпове на социално-икономическо развитие и повишаване качеството на живот.

В стратегията са дефинирани и подбрани цели и мерки, които биха имали най-траен и устойчив резултат за територията, така че предвид ограниченията по отношение на срок за изпълнение и налични възможности за финансиране да се постигнат очакваните резултати.

В допълнение, в СВОМР е осигурено и съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, с оглед допринасяне за тяхното постигане. По-долу е показана взаимовръзката между целите на Стратегията, характеристиките на територията с потенциалите и потребностите и тяхното съответствие с политиките на европейско и национално ниво. Формулираните стратегическа цел, приоритети и специфични цели са в съответствие с плановите и стратегически документи и политики на национално, регионално и местно ниво:

- **Принос към постигане на цели на Национална програма за развитие (НПР) „България 2020“,**
  - Цел 1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване. 2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката

и качествена и здравословна околна среда за населението.

- Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал, в т.ч. Подприоритети 3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони, 3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите
- Цел 3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.
- Приоритет 4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси, в т.ч. Подприоритети 4.1 Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл; 4.2 Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла; 4.4 Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него.

- **СВОМР** ще допринесе за следните приоритети на **националната политика за развитие, дефинирани в Споразумението за партньорство**: 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал; 4. Развитие на селскостопанския сектор за осигуряване на хранителна сигурност и производство на продукти с висока добавена стойност при устойчивото управление на природните ресурси; 5. Подкрепа на иновациите и на инвестиционните дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.
- **Целите и приоритетите** на стратегията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ напълно съответстват на следните три основни приоритета от **ПРСР 2014-2020 г.**:
  - Р2: Подобряване на жизнеспособността на стопанствата и конкурентоспособността на всички видове земеделие във всички региони; насърчаване на новаторски селскостопански технологии;
  - Р3: Насърчаване на добро организиране на хранителната верига, в т.ч. преработката и търговията със селскостопански продукти, хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство;
  - Р6: Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони.
- **Стратегия Европа 2020:** Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8 – в рамките на приоритетна ос 1); Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10 – в рамките на приоритетна ос 1).
- **ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020**
  - **Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, ИП 1:** „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила”; **ИП 3**: „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите

хора, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ (с финансиране от ЕСФ); **ИП 6**: „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции”

- **Приоритетна ос 2** „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”; **ИП 1:** „Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите”; **ИП 3:** Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес.

СВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е в съответствие и ще допринесе за постигането на целите на **Областната стратегия за развитие на Област Ямбол 2014 – 2020 г.,** по-конкретно:

- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Възстановяване на икономическата динамика и създаване на благоприятна за иновации бизнес среда
- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Осигуряване на по-добри условия за заетост, социално приобщаване, повишаване качеството на живот и изграждане на административен капацитет за добро управление

СВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е в съответствие и ще допринесе за постигането на целите на **Общинския план за развитие на Община Стралджа 2014 – 2020 г.**

- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Постигане на устойчив икономически растеж базиран на местните потенциали и традиционни стопански отрасли
- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Ефективно опазване и подобряване на компонентите на околната среда и разумно използване на културното наследство
- СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Подобряване качеството на жизнената среда, техническата инфраструктура, услугите в социалната сфера и управлението

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията:

Разработената Стратегия за водено от общностите местно развитие на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ има иновативен характер поради следните характеристики и подходи:

1. **Прилагането на многофондова Стратегия за ВОМР от „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е иновативен по своята същност териториален и интегриран подход** за местно развитие, насочен към удовлетворяване потребностите на местната общност и решаване на идентифицираните в социално-икономическия анализ проблеми на групите заинтересовани страни, тъй като на територията на община Стралджа през изтеклия програмен период (2007-2013) не е реализиран подхода ЛИДЕР, нито пък друг подход „отдолу-нагоре“. Чрез прилагане на многофондово финансиране на Стратегията за ВОМР с инструментариума на Подхода ВОМР се осигуряват нови методи и механизми за определяне и водене на целенасочена и интегрирана местна политика за съхраняване на спецификата на територията и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми.
2. При разработване на Стратегията е приложена **иновативност на подходите за удовлетворяване на идентифицираните потребности чрез включване на мярка извън ПРСР и Регламент 1305.** На територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ бяха

идентифицирани потребности от развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал. Мерките, включени в ПРСР 2014-2020 и в Регламент 1205, не дават възможност за удовлетворяване на тези потребности. С тази цел беше разработена собствена мярка, извън ПРСР и Регламент 1305, насочена към популяризиране на територията чрез създаване на многосекторни мрежи, организиране на изложения, фестивали, създаване на местни марки за качество, бизнес каталози, а именно: **Мярка 22 „Маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура“.**

3. Друг иновативен аспект на включването на мярка 22 – извън ПРСР и Регламент 1305, е осигурената възможност за разработване на **брандинг стратегия и успешен бранд за територията** на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“.
4. Насърчаване и подпомагане на иновациите на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е осигурено и чрез даване на по-висок приоритет на проекти с иновативен характер чрез **критерии за оценка на проекти**, кандидатстващи за финансиране. По-конкретно, в критериите за оценка на проектите по мерки 4.1., 4.2, 6.4.1, включени в Стратегията, е предвиден следният критерий: „**Иновативност** – въвеждане на нови за територията практика, и/или услуга и/или продукт в предприятието“. По този начин проектите с иновативен елемент за територията ще получават предимство и възможност за финансиране.

4.5. Йерархията на целите - включително цели за крайните продукти или резултатите:

Формулираните приоритети и цели са взаимообвързани помежду си и комбинирани така, че в своята съвкупност да постигнат желаната промяна на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, която се изразява и в определени цели за крайни продукти и резултати.

За постигането на общата стратегическа цел на СВОМР: **Устойчиво и балансирано развитие на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ чрез изграждане на силна местна икономика, формиране на качествена социално интегрирана жизнена среда и съхраняване на местната идентичност** са планирани въздействия в следните приоритети, специфични цели и мерките за тяхното постигане:

Развитието на територията по отношение на **Приоритет 1**. **Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика** е планирано да се осъществи чрез:

- **Специфична цел 1. Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация.**
  - Чрез Мярка **4.1. „Инвестиции във физически активи”** ще се насърчава ускоряването на преструктурирането на дребните и средните земеделските стопанства и насочването им към развитие на печелившо земеделие, като приоритет ще се дава на инвестиции свързани с чувствителните сектори на земеделието – в растениевъдството секторите плодове и зеленчуци, и сектор животновъдство; бенефициенти, разкриващи трайно работни места и инвестиционни намерения, свързани с прилагане на иновативни и опазващи околната среда дейности.
- **Специфична цел 2. Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция.**

- Чрез планираната **Мярка 4.2."Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти"** ще се даде възможност за създаването на нови и модернизирането на малкото стари производства в областта на преработката на земеделски продукти, съществуващи на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.", и ще бъде постигната по-висока добавена стойност на произвежданата продукция. Това ще доведе до създаване на нови работни места, внедряване на нови иновативни и щадящи околната среда технологии, подобряване на съществуващата материална база.

- **<u>Специфична цел 3</u>. Диверсификация на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия**.
  - Чрез **Мярка 6.4.1. „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности"** се дава възможност на потенциални бенефициенти от територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г." да осъществят своите инвестиционни намерения в неземеделски дейности от икономиката за създаване или модернизиране на микропредприятия от територията на МИГ – основно разкриване на дребни производства в сферата на услугите и преработващата промишленост с цел осигуряване на трудова заетост и развитие на икономиката.

В рамките на **<u>Приоритет 2.</u> Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост** въздействие ще бъде търсено за преодоляване на най-належащите предизвикателства по отношение на инфраструктурата: .

- **<u>Специфична цел 4</u>. Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура.**

Въздействието за подобряване условията на живот е планирано чрез **Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура".** Планираните интервенции са пряко насочени към подобряване на средата за живот и привлекателността на населените места от територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г." чрез извършване на частични ремонти в отделни части от инфраструктурата на населените места, подобряване извършването на някои видове социални дейности, обновяване на площи за широко обществено ползване. Постигането на Специфична цел 4 е насочено към развитие на обществените услуги, социалната и спортна инфраструктура, подобряване на обекти, свързани с културния живот в населените места от територията на МИГ. Крайният търсен резултат е намаляване на обезлюдяването на населените места, създаване на интерес у потенциални инвеститори и като цяло подобряване качеството на живот.

- **<u>Специфична цел 5</u>. Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти.**

Търсеното въздействие за тази цел ще бъде чрез **Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура"**. Реализирането на тази цел ще се даде възможност за опазване, популяризиране и развитие на природното и културно-историческо наследство на територията, разгръщане на потенциала за развитие на туризма на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016г.". Очакваните резултати са свързани с изграждане на туристическа инфраструктура, подобряване на организирания достъп до културно-исторически и природни места и създаване на условия за развиване на селски и други форми на алтернативен туризъм на основата на характеристиките на територията.

- **<u>Специфична цел 6</u>. Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал.**

За постигането на тази цел е планирана *„собствена“* **Мярка 22 „Маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура“,** доколкото в рамките на ПРСР и в обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013 няма подходяща мярка за задоволяване на тези идентифицирани потребности. Мярката е насочена основно към популяризиране на територията чрез създаване на многосекторни мрежи, организиране на изложения, фестивали, създаване на местни марки за качество, бизнес каталози, изготвяне на брандинг стратегия и местен бранд.

В рамките на **Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността в СВОМР** е планирано постигането на следните специфични цели чрез подкрепата на Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2014-2020:

- **<u>Специфична цел 7</u>. Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда.**

Осъществяването на тази цел ще бъде постигнато чрез подкрепа в следните направления:

  - Осигуряване на възможности за подобряване пригодността за заетост и подкрепа за заетост на неактивни и безработни лица чрез **Мярка 1.1-3. (ОП РЧР) „Местни инициативи за заетост за търсещите работа и неактивните лица“**
  - Подкрепа за подобряване на качеството на работната сила – заетите лица от територията чрез **Мярка 1.6. (ОП РЧР) „Подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда“**
  - Косвено за постигането на целта ще допринесе подкрепата приоритетно за инвестиционни намерения на бенефициенти, осигуряващи запазване на съществуващите и създаване на нови работни места – **мерки 4.1.” Инвестиции във физически активи”, 4.2.”Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти” и 6.4.1. „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности”**.

- **<u>Специфична цел 8</u>. Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост.**

За осъществяването на Специфична цел 8 са предвидени дейности и подкрепа в две основни направления – по отношение на интеграцията на ромската общност на територията и за осигуряване на качествен живот за уязвими групи:

  - **Мярка 2.1. (ОП РЧР) „Интегрирани услуги за социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“**
  - **Мярка 2.3. (ОП РЧР) „Осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания и хора** над **65 г. в невъзможност за самообслужване“**
  - Косвено за постигането на целта ще допринесе и подкрепата за инвестиции в изграждане и модернизиране на обекти за предоставяне на образователни, здравни и социални услуги с акцент върху уязвимите групи от населението - деца и семейства в риск, хора с увреждания, младите хора, възрастните хора и ромите. Инвестициите в тези направления ще получат подкрепа чрез **мярка 7.2. „Инвестиции в създаването,**

подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура”.

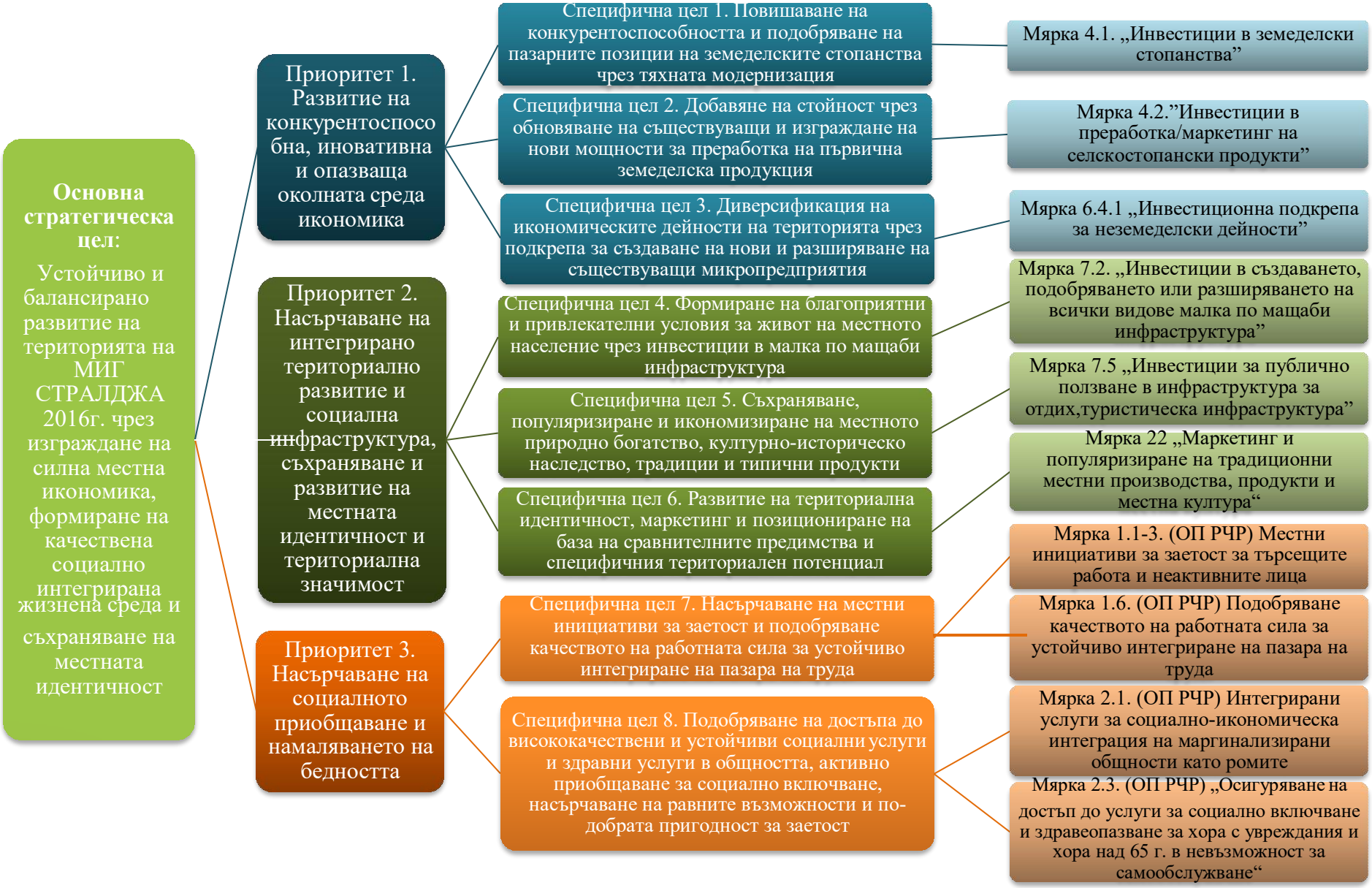
Основна стратегическа цел:
Устойчиво и балансирано развитие на територията на МИГ СТРАЛДЖА 2016г. чрез изграждане на силна местна икономика, формиране на качествена социално интегрирана жизнена среда и съхраняване на местната идентичност
Приоритет 1. Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика
Приоритет 2. Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост
Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността
Специфична цел 1. Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация
Специфична цел 2. Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция
Специфична цел 3. Диверсификация на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия
Специфична цел 4. Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура
Специфична цел 5. Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти
Специфична цел 6. Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния територитален потенциал
Специфична цел 7. Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда
Специфична цел 8. Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост
Мярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства”
Мярка 4.2.”Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти”
Мярка 6.4.1 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности”
Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура”
Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих,туристическа инфраструктура”
Мярка 22 „Маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура“
Мярка 1.1-3. (ОП РЧР) Местни инициативи за заетост за търсещите работа и неактивните лица
Мярка 1.6. (ОП РЧР) Подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда
Мярка 2.1. (ОП РЧР) Интегрирани услуги за социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите
Мярка 2.3. (ОП РЧР) „Осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване“

5. Описание на мерките:
(не повече от 4 страници за всяка мярка)

Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:

ПРСР 2014 - 2020 г. (ЕЗФРСР)

ОБЩИ УСЛОВИЯ И ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МЕРКИТЕ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕЗФРСР

Допустими кандидати/получатели на финансова помощ

Кандидатът/получателят на финансова помощ има постоянен адрес - за физическите лица, и седалище и адрес на управление - за еднолични търговци и юридическите лица, на територията на действие на МИГ и осъществява дейностите по проект на територията на действие на МИГ.

Не е допустим получател на финансова помощ клон на юридическо лице или на едноличен търговец, ако юридическото лице или едноличният търговец, открил клона, не отговаря на изискванията за седалище и изпълнение на дейностите на територията на МИГ.

Не е допустим кандидат/получател на помощ и/или негов законен или упълномощен представител, който не отговаря на условията, определени в точки 1-18 от раздел „Допустими кандидати“ от НАСОКИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УСЛОВИЯТА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ И УСЛОВИЯТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОДОБРЕНИТЕ СТРАТЕГИИ ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ за прием 2017 г., с изкл. на т. 1 за физически лица и общини, а именно:

1. не е обявен в несъстоятелност или е в производство по несъстоятелност, или е в процедура по ликвидация, или е сключил извънсъдебно споразумение с кредиторите си по смисъла на чл. 740 от Търговския закон, или е преустановил дейността си;

2. няма задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и лихвите по тях към държавата или към община, или аналогични задължения, освен ако е допуснато разсрочване, отсрочване или обезпечение на задълженията или задължението е по акт, който не е влязъл в сила. Видът и размерът на задълженията следва да са установени с влязъл в сила акт на компетентен орган;

3. не е лишен от правото да упражнява определена професия или дейност, установено с влязъл в сила акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която е извършено нарушението;

4. не е предоставил документ с невярно съдържание или не е представил изискваща се информация, свързана с удостоверяване липсата на основания за отказ за финансиране, критериите за подбор или изпълнението на договор, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която е извършено нарушението;

5. не е сключил споразумение с други лица с цел нарушаване на конкуренцията, когато нарушението е установено с влязъл в сила акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която е извършено нарушението;

6. не е нарушил правата на интелектуалната собственост, когато нарушението е установено с влязъл в сила акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която е извършено нарушението;

7. не е опитал, когато нарушението е установено с влязъл в сила акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която е извършено нарушението:

а) да повлияе на лице с правомощие за вземане на решения или контрол от УО на някой от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), включен в стратегията за ВОМР,

и/или от Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), свързано с одобрението за получаване на финансова помощ, чрез предоставяне на невярна или заблуждаваща информация;

б) да получи информация от лице с правомощие за вземане на решения или контрол от УО на някой от ЕСИФ, включен в стратегията за ВОМР, и/или от ДФЗ, която може да му даде неоснователно предимство, свързано с одобрението за получаване на финансова помощ;

8. не е установено с влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение, че е нарушил чл. 118, 128, 245 и 301 - 305 от Кодекса на труда или аналогични задължения, установени с акт на компетентен орган, съгласно законодателството на държавата, в която кандидатът или участникът е установен;

9. не е доказано, че е виновен за неизпълнение на договор за предоставяне на финансова помощ от ЕСИФ, договор за обществена поръчка, на договор за концесия за строителство или за услуга, довело до предсрочното му прекратяване, изплащане на обезщетения или други подобни санкции, което е било разкрито, с изключение на случаите, когато неизпълнението засяга по-малко от 50 на сто от стойността или обема на договора;

10. не са констатирани при проверка, одит или разследване, проведено от разпоредител с бюджет, Европейската служба за борба с измамите или Европейската сметна палата, значителни недостатъци при спазването на основните задължения по изпълнение на договор за предоставяне на финансова помощ от ЕСИФ, на договор за обществена поръчка, на договор за концесия за строителство или за услуга, което е довело до предсрочното им прекратяване, изплащане на обезщетения или други подобни санкции;

11. не е извършил нередност, която е установена с влязъл в сила акт на компетентните органи, съгласно законодателството на държавата, в която е извършена нередността;

12. няма изискуеми и ликвидни задължения към ДФЗ;

13. не е включен в системата за ранно откриване на отстраняване по чл. 108 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (обн., ОВ, L 298/1 от 26 октомври 2012 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012“;

14. не е свързано лице по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси с лице на ръководна длъжност в УО на някоя от програмите, отговорни за управление на ЕСИФ, включен в стратегията за ВОМР или в ДФЗ;

15. не е лице, което е на трудово или служебно правоотношение в ДФЗ или УО на някоя от програмите, отговорни за управление на ЕСИФ, включен в стратегията за ВОМР до една година от прекратяване на правоотношението;

16. не е осъден с влязла в сила присъда, освен ако е реабилитиран, за:

а) участие в организирана престъпна група по чл. 321 и 321а от Наказателния кодекс;

б) подкуп по чл. 301 - 307 от Наказателния кодекс;

в) престъпление против финансовата, данъчната или осигурителната система, включително изпиране на пари, по чл. 253 - 260 от Наказателния кодекс;

г) престъпление против стопанството по чл. 219 - 252 от Наказателния кодекс;

д) престъпление против собствеността по чл. 194 - 217 от Наказателния кодекс;

е) престъпление по чл. 108а от Наказателния кодекс;

ж) престъпление по чл. 159а - 159г от Наказателния кодекс;

з) престъпление по чл. 172 от Наказателния кодекс;

и) престъпление по чл. 192а от Наказателния кодекс;

й) престъпление по чл. 352 - 353е от Наказателния кодекс;

к) престъпление, аналогично на тези по букви „а“ до „й“, в друга държава членка или трета страна;

17. не е лице, което не е изпълнило разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставена неправомерна и несъвместима държавна помощ;

18 не е лице, което лично или в качеството си на собственик, управител или контролиращ друго лице, предоставя или е предоставяло консултантски услуги на същата МИГ свързани с разработването и прилагането на Стратегия за ВОМР;

Допустими разходи за проекти към стратегиите за ВОМР са:

1. инвестиционни разходи по чл. 45 от Регламент (ЕС) № 1305/2013;
2. други допустими разходи, свързани с изпълнението на операции по Регламент (ЕС) №1305/2013 и приоритетите на стратегията за ВОМР;
3. определени в Постановление № 189 на Министерския съвет от 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (обн., ДВ, бр. 61 от 2016 г.), наричано по-нататък „ПМС № 189“.
4. определени като допустими разходи в указанията за общите изисквания към стратегиите, които ще се финансират по съответните програми, изготвени в съответствие с § 3 на Постановление № 161.

За да отговарят на условията за помощ от ЕЗФРСР инвестиционните операции се предхождат от преценка относно необходимостта от оценка на очакваното въздействие върху околната среда и когато е необходимо от оценка на очакваното въздействие върху околната среда.

Не са допустими за финансиране разходи:

1. определени като недопустими в ПМС № 189;
2. за инвестиция или дейност, получила финансиране от друг ЕСИФ.
3. за придобиването на товарни автомобили за сухопътен транспорт съгласно чл. 3, т. 2 и 3 от Регламент 1407 /2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ, L 352/1 от 24 декември 2013 г.).
4. определени като недопустими в указанията по § 3 от заключителните разпоредби на ПМС № 161 за общите изисквания към стратегиите, които ще се финансират по съответните програми.

От стратегията за ВОМР **не са допустими** за финансиране от ЕЗФРСР и разходи:

1. за лихви по дългове;
2. за закупуването на незастроени и застроени земи на пазарна стойност над 10 на сто от общите допустими разходи за съответната операция;
3. за данък върху добавената стойност освен невъзстановимия;
4. за обикновена подмяна и поддръжка;
5. за лихви и комисиони, печалба на лизинговата компания, разходи по лихви за рефинансиране, оперативни и застрахователни разходи по лизингов договор;

6. за лизинг освен финансов лизинг, при който получателят на помощта става собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявка за междинно или окончателно плащане за същия актив;
7. за режийни разходи;
8. за застраховки;
9. за закупуване на оборудване втора употреба;
10. извършени преди 1 януари 2014 г.;
11. за принос в натура;
12. за инвестиции в селското стопанство - закупуване на права за производство и плащане, закупуване на животни, закупуване на едногодишни растения и тяхното засаждане;
13. за инвестиция, за която е установено, че ще оказва отрицателно въздействие върху околната среда;
14. извършени преди подаването на заявлението за предоставяне на финансова помощ, независимо дали всички свързани плащания са извършени, с изключение на разходите за предпроектни проучвания, такси, възнаграждение на архитекти, инженери и консултантски услуги, извършени след 1 януари 2014 г.;
15. за строително-монтажни работи и за създаване на трайни насаждения, извършени преди посещение на място от МИГ;
16. надвишаващи определените по реда на чл. 41 от ПМС № 189 референтните разходи;
17. определени в мерките от ПРСР 2014 - 2020 г., извън посочените в т. 1 - 15.
Няма да се предоставя финансова помощ за закупуване на превозно средство по проект, финансиран изцяло или частично от ЕЗФРСР. Изключение от това правило се прави по отношение на специализирани транспортни, включително превозни средства за целите на инвестицията, когато са допустими за финансиране съгласно наредбите по прилагане на съответните мерки/подмерки на ПРСР 2014 – 2020 г.
Няма да се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на места за настаняване с повече от 20 помещения за настаняване и стойност на финансовата помощ над 50 000 лева с включен ДДС по проект, финансиран изцяло или частично от ЕЗФРСР.
Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо):
За мярка от стратегия за ВОМР, включена в ПРСР 2014 - 2020 г., се прилагат условията за държавна помощ за съответната мярка в ПРСР 2014 - 2020 г.
За мярка от стратегия за ВОМР, финансирана изцяло или частично от ЕЗФРСР, която не е включена в ПРСР 2014 - 2020 г., се прилагат правилата за държавна помощ, определени в Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ, L 352/1 от 24 декември 2013 г.). При изпълнение на проект, финансиран изцяло или частично от ЕЗФРСР, включващ само нестопански дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища, не се прилагат чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Мярка 4.1 Инвестиции в земеделски стопанства	**Цели: Специфична цел 1**. Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация от **Приоритет 1.** Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика на СВОМР. Обхват на дейностите: Допустими са само дейности на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство. Обхватът на инвестициите включва: • Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/, пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда; • Инвестиции за модернизация и механизация /инвестиции във физически активи/ пряко свързана с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда, свързани с изпълнение на дейности по мерки „Агроекология и климат“ и „Биологично земеделие“; • Инвестиции за постигане съответствие с нововъведени стандарти на Общността приложими за съответните стопанства; • Инвестиции, пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата; • Инвестиции за съхранение на земеделската продукция с цел запазване качеството на продукцията; • Инвестиции в машини и съоръжения за опазване на околната среда; • Инвестиции в недвижима собственост, свързана с дейността на земеделските стопанства; • Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия; • Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за нуждите на земеделските стопанства; Допустими дейности 1. Внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или 2. Насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или 3. Опазване на компонентите на околната среда, включително с намаляване на вредните емисии и отпадъци; или 4. Повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или 5. Подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или 6. Подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или 7. Осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти. Допустими кандидати - земеделски стопани, отговарящи на следните условия:

	1. да са регистрирани като земеделски стопани съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители; 2. за физическите лица – да са с постоянен адрес на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, за юридическите лица – да са със седалище на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ 3. минималният стандартен производствен обем на земеделското им стопанство е не по-малко от левовата равностойност на 8000 евро; 4. ако са юридически лица, трябва да са: а) получили за предходната или текущата финансова година приход от земеделски дейности или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ, включително приход от получена публична финансова помощ, директно свързана с извършването на тези дейности, или приход от преработка на земеделска продукция или услуги, директно свързани със земеделски дейности, или получена публична финансова помощ; б) регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или създадени по Закона за Селскостопанската академия. в) признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители“ от ПРСР 2014 – 2020 г. Допустими разходи: 1.Закупуване/придобиване, строителство или обновяване на сгради и друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство в стопанство, включително такава използвана за опазване на околната среда. 2.Закупуване и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително свързани с опазване на околната среда, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция от стопанството, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности в стопанството, подобряване на енергийната ефективност. 3. Създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове /за производство на мед/ и други бързо растящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия. 4. Инвестиции за постигане на съответствие с нововъведените стандарти на Общността. 5. Инвестиции за постигане на съответствие със съществуващи стандарти на Общността - за млади земеделски производители, получаващи подкрепа по подмярка 6.1 на ПРСР 2014-2020. 6. Инвестиции за съоръжения и съответно оборудване необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки.

	7. Закупуване на земя, необходима за изграждане/модернизиране на сгради, помещения и други недвижими активи, предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване/презасаждане на трайни насаждения /до 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи/. 8. Закупуване на специализирани земеделски транспортни средства – като например камиони, цистерни за събиране мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукция, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици, и др. Помощ се предоставя и за нематериални инвестиции, включващи: 1. Общи разходи, свързани със съответния проект, за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултантски услуги, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта. Общите разходи по проекта не могат да надхвърлят 12 % от общия размер на допустимите инвестиции по проекта; 2. Разходи за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, разходи за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; 3. Закупуване на софтуер; 4. Разходите, свързани за достигане съответствие с международни признати стандарти, като: въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация. Финансови параметри • Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5 000 евро (9779 лева) • Максималния размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро (97790 лева) Интензитет и размер на финансовата помощ: Финансовата помощ е в размер на 50 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи, като същата може да се увеличава в следните случаи: • За проекти представени от млади земеделски стопани (на възраст от 18 години и не повече от 40 години към датата на кандидатстване.) финансовата помощ се увеличава с 10 %; • За проекти с инвестиции в райони на територията на МИГ с природни и други специфични ограничения финансовата помощ се увеличава с 10 %; • За проекти за колективни инвестиции представени от 6 до 10 ЗП финансовата помощ се увеличава с 10 %; • За проекти за колективни инвестиции, представени от над 10 ЗП и/или групи/организации на производители финансовата помощ се увеличава с 20 %.

- Максималният размер на финансовата помощ в случаите на комбинирано подпомагане за един проект на индивидуален бенефициент е не повече от 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
- Максималният размер на финансовата помощ в случаите на комбинирано подпомагане за проекти за колективни инвестиции е не повече от 90 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.
- Максималният размер на общите допустими разходи за един кандидат за проекти по тази мярка към Стратегията за ВОМР за периода на нейното прилагане не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро, в т.ч и за проекти, представляващи колективни инвестиции.

Допустими са авансови плащания в размер до 50% от одобрената финансова помощ.

Подборът на проекти се извършва по реда на Наредба № 22 от 14.12.2015 и Постановление № 161 на Министерския съвет от 2016 г.

Критерии за избор на проекти	Точки
1. Кандидатът е млад фермер, който е физическо лице или едноличен търговец на възраст от 18 навършени до 40 не навършени години, към датата на кандидатстване	**10**
2. Дейностите по проекта са в областта на производството на продукция от чувствителните сектори (производство на плодове и зеленчуци и животновъдство) - над 30 % от инвестициите са в посочените сектори - 5 т. - над 50 % от инвестициите са в посочените сектори -10 т.	**15**
3. Проектът създава нови работни места - до 2 работни места - 5 точки - над 2 работни места - 10 точки	**10**
4. Дейностите по проекта се осъществяват в землищата на населени места, попадащи в необлагодетелстван район – Атолово, Люлин и Поляна	**5**
5. Иновативност – въвеждане на нови за територията практика, и/или услуга и/или продукт в предприятието - над 30 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в стопанството	**10**
6. Минимум 10 % от допустимите инвестиционни разходи са за подобряване на енергийната ефективност на предприятието	**5**
7. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**10**
8. Проектът е за колективни инвестиции	**10**
9. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда • над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. • над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т.	**5**

	10. Оценка на Бизнес план – реалистичност, обоснованост, изпълнимост и качество	**0 до 25**
	ОБЩО	**100**

Мярка 4.2 „Инвести-ции в преработка/ маркетинг на селскосто-пански продукти“	**Цел:** Специфична цел 2. Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция на Приоритет 1. Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика от СВОМР. **Обхват на мярката:** Мярката се прилага на цялата територия на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, като обхватът на инвестициите включва подкрепа за новосъздадени и съществуващи предприятия на територията на МИГ за инвестиции в материални и/или нематериални активи, подобряващи цялостната дейност на предприятията. Подпомагат се: - Инвестиции в процеси и технологии за производство на продукти, включително такива свързани с къси вериги на доставка; - Инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга; - Инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга; - Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията и суровината; - Инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства; - Инвестиции, свързани с внедряването на системи за управление на качеството; - Инвестиции за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление; - Инвестиции за постигане съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения; **В следните сектори:** 1. Мляко и млечни продукти, включително яйца от птици, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи мляко и млечни продукти; 2. Месо и месни продукти; 3. Плодове и зеленчуци, включително гъби; 4. Пчелен мед и пчелни продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на продукти, наподобяващи/заместващи пчелен мед и пчелни продукти; 5. Зърнени, мелничарски и нишестени продукти с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на хляб и тестени изделия; 6. Растителни и животински масла и мазнини с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на маслиново масло; 7. Технически и медицински култури, включително маслодайна роза, билки и памук, с изключение на производство, преработка и/или маркетинг на тютюн и тютюневи изделия, захар и сладкарски изделия 8. Готови храни за селскостопански животни (фуражи); 9. Гроздова мъст, вино и оцет. **Допустими кандидати** 1. земеделски стопани;

	2. признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители" от ПРСР 2014 - 2020 г.; 3. еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2; Кандидатите по т. 2 и 3 трябва да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите. Допустими са само кандидати със седалище за ЮЛ и постоянен адрес за физическите лица на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.". **Допустими дейности:** Подпомагат проекти, които водят до подобряване на цялостната дейност на предприятието чрез: 1. Внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или 2. Внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или 3. Намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или 4. Постигане на съответствие с нововъведени стандарти на ЕС, и/или 5. Подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или 6. Опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или 7. Подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или 8. Подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или 9. Подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или 10. Подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти. **Дейностите да се** изпълняват **на територията** на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.". **Допустими разходи**: В съответствие с чл.67 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година финансовата помощ по мярката се предоставя под формата на възстановяване на действително направени и платени допустими разходи. Помощ се предоставя за материални инвестиции, включващи: 1. изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива, използвани за опазване компонентите на околната среда; 2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за: а) преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията; б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси; в) опазване компонентите на околната среда; г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса;

	д) подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните; 3. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за производствени дейности/до 10 % от общия размер на допустимите инвестиционни разходи/; 4. закупуване на сгради, помещения и други недвижими имоти, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за производствени дейности на територията на селски район; 5. закупуване на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието; 6. изграждане/модернизиране, включително оборудване на лаборатории, пряко свързани с нуждите на производствения процес; 7. материални инвестиции за постигане на съответствие с новоприети стандарти на Съюза; 8. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата; 9. закупуване на софтуер,; 10. за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; 11. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 10. Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 11, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. **Финансови параметри** • Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 15 000 евро (29337 лева) • Максималния размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 100 000 евро (195580 лева) **Интензитет на финансовата помощ** Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер **50 на сто от общия размер** на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, представени от **микро-, малки или средни предприятия**, а за проекти, представени от **големи предприятия**, финансовата помощ е в размер на **40 на сто от общия размер** на допустимите за финансово подпомагане разходи. Максималният размер на общите допустими разходи

	за един кандидат за проекти по тази мярка към Стратегията за ВОМР за периода на нейното прилагане не може да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро. Подборът на проекти се извършва по реда на Наредба № 22 от 14.12.2015 и Постановление № 161 на Министерския съвет от 2016 г.

Критерии за избор на проекти	**точк**
1. Предприятието е класифицирано като микро, съгласно препоръка на ЕС 2003/361/ЕС	**5**
2. Проекти, насърчаващи интеграцията на земеделските стопани. Предприятието на кандидата предвижда в бизнес плана преработката на минимум 65 % собствени или на членовете на групата/организация на производители или на предприятието	**10**
3. Инвестициите са за преработка на плодове и зеленчуци и/или мляко и/или месо	**10**
4. Проектът създава нови работни места - до 3 работни места – 5 точки - над 3 работни места – 10 точки	**10**
5. Минимум 10 % от допустимите инвестиционни разходи са за подобряване на енергийната ефективност на предприятието	**10**
6. Иновативност - въвеждане на нови за територията практика, и/или услуга и/или продукт в предприятието: над 30 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в предприятието	**5**
7. Проектът включва преработка и производство на биологични продукти	**10**
8. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**5**
9. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т.	**5**
10. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**5**
11. Оценка на Бизнес план – реалистичност, обоснованост, изпълнимост и качество	**0 до 25**
ОБЩО	**100**

Мярка 6.4.1 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности“	**Цел:** Специфична цел 3. Диверсификация на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия от Приоритет 1. Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика на СВОМР. **Допустими дейности:** Допустими са само дейности на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ и са за: ▪ Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги); ▪ Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали); ▪ Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.; ▪ Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление; ▪ Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности. В рамките на мярката не се финансират дейности, които водят до осъществяване на селскостопанска дейност или резултата от дейността е продукт, включен в Приложение I на Договора за функциониране на Европейския съюз. Инвестициите в производство на електроенергия от биомаса не се подпомагат, ако те не произвеждат 10% топлинна енергия от общо произведената енергия. При производство на биоенергия (включително биогорива) суровините от зърнени и други богати на скорбяла култури, захарни култури, маслодайни култури, както и суровини, които могат да се използват за фуражи се ограничават до 20%. Подпомагат се проекти за обновяване или изграждане на места за настаняване с до 20 помещения за настаняване. Проекти, с включени инвестиции за производство енергия от ВЕИ се подпомагат, ако не надхвърлят необходимото количество енергия за покриване на потребностите на предприятието. Проекти за производство на биогорива и течните горива от биомаса се подпомагат при условие, че отговарят на критериите за устойчивост, определени в чл. 37-40 от Закона за енергията от възобновяеми източници. **Допустими разходи** 1. Изграждане, придобиване или подобрения на недвижимо имущество; 2. Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите; 3. Общи разходи, свързани с разходите за точка „1“ и „2“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост;

Разходите по т.“3“ не могат да надхвърлят 12 % от сумата на разходите по т. „1“, „2“ и „4“.

4.Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.

Не са допустими за подпомагане текущи разходи. Няма да се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на места за настаняване с повече от 20 помещения за настаняване и стойност на финансовата помощ над 50 000 лева с включен ДДС по проект, финансиран изцяло или частично от ЕЗФРСР.

Разходите са допустими, само ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на общите разходи.

Допустими кандидати - Земеделски стопани или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите или Закона за вероизповеданията, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите.

Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем над 8 000 евро.

Допустими са **само** кандидати със седалище за ЮЛ и постоянен адрес за физическите лица на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“.

Кандидатът следва да представи разработен бизнес план, който да показва икономическа жизнеспособност на инвестицията за срок от 5 години или 10 години при строително-монтажни работи.

Допустими са авансови плащания в размер до 50 % от одобрената финансова помощ.

Финансови параметри

- Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 5 000 евро (9779 лева)
- Максималния размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 80 000 евро (156464 лева)

Интензитет и размер на финансовата помощ:

- Финансовата помощ е в размер на 75% от общите допустими разходи по проекта и при спазване на правилата за „минимална помощ“ в съответствие с условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis.

Подборът на проекти се извършва по реда на Наредба № 22 от 14.12.2015 и Постановление № 161 на Министерския съвет от 2016 г.

Критерии за избор на проекти:	Точки
1. Проекти в сферата на битовите и/или техническите услуги и/или социалните услуги и/или производство на стоки	**15**
2. Проекти, представени от физически лица - млади фермери /земеделски производители до 40 години, включително/(за ЕТ)	**5**
3. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**5**

	4. Проектът създава нови работни места • до 3 работни места – 5 точки • над 3 работни места – 10 точки	**10**
	5. Иновативност - въвеждане на нови за територията практика, и/или услуга и/или продукт в предприятието	**5**
	6. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда • над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. • над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. 1.	**5**
	7. Проектът предлага уникални производства или услуги, които са знакови за идентичността на територията – 10т.	**10**
	8. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**5**
	9. Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват	**5**
	10. Проекти за развитие на интегриран селски туризъм	**5**
	11. Проекти представени от жени /за физически лица и ЕТ/	**5**
	12. Оценка на Бизнес план – реалистичност, обоснованост, изпълнимост и качество	**0 до 25**
	ОБЩО	**100**

Мярка 7.2. „Инвести-ции в създаването, подобряване то или разширяване-то на всички видове малка по мащаби инфраструк-тура“	**Цел:** Специфична цел 4. Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура на Приоритет 2. Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост от СВОМР. **Обхват на дейностите:** Мярката се прилага на цялата територия на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, като обхватът на инвестициите включва създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура – общински пътища, улици, тротоари, площи за широко обществено ползване, социална, спортна и културна инфраструктура, подобряване на енергийната ефективност на общински сгради за обществени услуги, общинска образователна инфраструктура с местно значение. **Допустими дейности:** 1. Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи **общински пътища, улици, тротоари**, и съоръженията и принадлежностите към тях; **2.** Изграждане и/или обновяване на **площи, за широко обществено ползване,** предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности; 3. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на **социална инфраструктура** за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни, включително транспортни средства; 4. Реконструкция и/или ремонт на **общински сгради**, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната **енергийна ефективност**; 5. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на **спортна инфраструктура**; 6. Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на **обекти, свързани с културния живот**, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства; 7. Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска **образователна инфраструктура** с местно значение. **Допустими кандидати** **1.** Община Стралджа – за всички допустими дейности **2.** Юридически лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната инфраструктура и културния живот; **3.** Читалища за дейности, свързани с културния живот. Получателите на финансова помощ трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ **Допустими разходи** 1. за строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост съгласно допустимите за подпомагане дейности по чл. 4, които са: а) разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи;

	б) непредвидени разходи в размер до 5 на сто от стойността на одобрените разходи по буква „а“; 2. за закупуване на нови транспортни средства, мобилни обекти, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности; 3. за придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност; 4. свързани с проекта, в това число разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1, буква „а“, т. 2 и 3. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва: • до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и; • разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП. Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС. **Финансови параметри** • Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 2 500 евро (4889,50 лева) • Максималния размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро (391 160,00 лева) **Интензитет и размер на финансовата помощ:** • Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи. • Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи, но размерът на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекта не надхвърля левовата равностойност на 50 000 евро. • Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“. **Подборът на проекти се извършва по реда на Наредба № 22 от 14.12.2015 и Постановление № 161 на Министерския съвет от 2016 г.**

	Критерии за избор на проекти	Точки
	1. Дейностите по проекта се осъществяват в : • в границите на селата – 20 т. • в границите на град Стралджа – 10 т.	**20**
	2. Проектът предлага нови инициативи за повишаване на качеството на живот в района	**15**
	3. Интервенциите по проекта са за обект от голяма обществена значимост за територията	**15**
	4. Вид на кандидата • Кандидатът е община – 5 т. • Кандидатът е Юридическо лице с нестопанска цел или Читалище – 3 т.	**5**
	5. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за същата дейност по други програми	**10**
	6. Дейностите по проекта са за облагородяване на градска среда за уязвими групи от населението	**10**
	7. Дейностите по проекта включват изграждане на достъпна инфраструктура на уязвими групи от населението	**10**
	8. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда ▪ над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. ▪ над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т.	**5**
	9. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**5**
	10. Проектът ще създаде работни места при изпълнение на допустимите дейности /ще бъде наемана местна работна ръка / ▪ до 2 души – 2 т. ▪ над 2 души – 5 т.	**5**
	ОБЩО	**100**

Мярка 7.5. „Инвести-ции за публично ползване в инфраструк-тура за отдих, туристичес-ка инфраструк-тура“	**Цел:** Специфична цел 5. Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти на Приоритет 2. Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост от СВОМР. **Обхват на дейностите:** Допустими са само дейности на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ и са за: 1. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове; 2. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителски центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство; 3. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центрове за изкуство и занаяти с туристическа цел; 4. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел; 5. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки). **Допустими кандидати** 1. Община Стралджа; 2. ЮЛ с нестопанска цел със седалище на територията на МИГ. **Допустими разходи** 1. Изграждане, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество; 2. Закупуване или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива; 3. Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост; 4. Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки. Разходите по т. „3“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „1“, „2“ и „4“. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва:

- до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и;
- разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП.

Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС.

Финансови параметри

- Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на **5 000 евро** (9779 лева)
- Максималния размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на **100 000 евро** (195580 лева)

Интензитет на финансовата помощ

Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи. В случаите, когато размерът на допустимите разходи по инвестициите е в размер до 50 000 евро за един обект, който е с установен потенциал за генериране на приходи се предвижда финансиране в размер на 100 %. Размерът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“.

Подборът на проекти се извършва по реда на Наредба № 22 от 14.12.2015 и Постановление № 161 на Министерския съвет от 2016 г.

Критерии за избор на проекти	**точки**
1. Дейностите по проекта се осъществяват: • на територията на село - 10 точки • на територията на град Стралджа - 20 точки	**20**
2. Кандидатите са Юридически лица с нестопанска цел	**10**
3. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда • над 30 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. • над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т.	**10**
4. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция / обект	**10**
5. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**10**
6. Дейностите по проекта включват изграждане на достъпна инфраструктура на уязвими групи от населението	**20**
7. Проектът ще създаде работни места при изпълнение на допустимите дейности /ще бъде наемана местна работна ръка/ над 3 души /	**20**

	ОБЩО	**100**
Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)		
Мярка 22. „Маркетинг и популяризи-ране на традиционни местни производс-тва, продукти и местна култура“	**Цел**: Специфична цел 6. Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния териториален потенциал на Приоритет 2. Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост от СВОМР. Целта на мярката съответства на **Цел 3** на Регламент 1305/2013 г. на ЕС - постигане на балансирано териториално развитие на икономиките и общностите в селските райони, включително създаването и поддържането на заетост и пряко допринася за постигането на **Приоритетна ОС 6Б** за укрепване на териториалната конкурентоспособност на селските територии, чрез подобряване на качеството на живот и условията за бизнес на **Цел 3** на ПРСР 2014 -2020 г. - Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот. **Обхват на дейностите:** Допустими са само дейности на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“: **Допустими дейности** 1. Маркетингови, промоционални и информационни дейности, свързани с традиционни местни производства, продукти и местна култура, включително, но не изчерпателно: ▪ Извършване на проучвания на местното наследство, продукти и потенциал за тяхното икономизиране; ▪ Създаване на местна марка за качество; ▪ Подпомагане на провеждането на местни празници, обичаи и традиции; ▪ Организиране на изложения, фестивали и други събития; ▪ Провеждане на специални промоционални и информационни кампании за територията и местното наследство и продукти; 2. Дейности, свързани със сертифицирането на типични местни продукти и услуги; 3. Дейности по съхраняване, идентифициране, възстановяване, дигитализиране и обновяване на местното материално и нематериално наследство. **Допустими кандидати** Община Страл джа; • Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ, регистрирани по Закона по ЮЛНЦ) и Читалища; • Частни лица, в т.ч. ЗП, предприятия, регистрирани по ТЗ и Закона за кооперациите; • Получателите на финансова помощ трябва да имат седалище и адрес на управление на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ **Допустими разходи** 1. Разходи, свързани с регистрацията, сертифицирането, прилагането и	

	популяризирането на бранд и местни марки за качество за продукти и услуги от територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, включително за проучвания, обучения, такси за регистрация и др. 2. Разходи за закупуване на оборудване и обзавеждане във връзка с маркетинг, популяризиране и сертифициране на местното наследство, изделия и храни; 3. Закупуване и реставрация на експонати и оборудване за етнографски, исторически и други експозиции; 4. Разходи за закупуване на материали, консумативи, оборудване, обзавеждане, инвентар и облекла за местните фолклорни състави 5. Разходи, свързани със проучване, съхраняване, идентифициране, възстановяване и обновяване на природното и културно наследство на територията (паметници на културата с местно значение). 6. Разходи за организация и провеждане на различни събития, популяризиращи и утвърждаващи местната териториална идентичност, във връзка с местни обичаи и традиции - провеждане на фестивали, събори, празници, обичаи и други събития, свързани с местното наследство. 7. Разходи за маркетингови и информационни дейности, свързани с популяризиране на местното наследство, фолклор, изделия и храни (проучвания, издаване на брошури, бизнес каталози, дипляни, публикации, филми, семинари, и др.) 8. Разходи за външни услуги; • наем на помещения и апаратура; • други разходи за външни услуги, необходими за изпълнението на дейностите по проекта. **Финансови параметри** • Минимален размер на допустимите разходи за проект – левовата равностойност на 1 000 евро (1955,80 лева) • Максимален размер на допустимите разходи за проект – левовата равностойност на 15 000 евро (29337 лева) **Интензитет на финансовата помощ:** а) до 100 на сто - когато получател е публично лице, читалище или юридическо лице с нестопанска цел и проектът не генерира приход съгласно „Анализ разходи-ползи (финансов анализ), изготвен в съответствие с правилата, заложени в Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г., и насоките на Европейската комисия от декември 2014 г. за изготвяне на Анализ разходи-ползи на инвестиционни проекти; б) до 70 на сто - когато получател е публично лице и проектът генерира приход съгласно представения „Анализ разходи-ползи (финансов анализ), изготвен в съответствие с правилата, заложени в Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г., и насоките на Европейската комисия от декември 2014 г. за изготвяне на Анализ разходи-ползи на инвестиционни проекти; в) до 60 на сто - когато получател е частно лице; г) до 70 на сто - когато получател е частно лице и проектът е в обществена полза.

	Подборът на проекти се извършва по реда на Наредба № 22 от 14.12.2015	
	Критерии за избор на проекти	**Точки**
	1. Кандидатите са: Юридически лица с нестопанска цел или Читалища – 15 точки община – 10 точки частни лица в т.ч. ЗП, предприятия, регистрирани по ТЗ и Закона за кооперациите – 5 точки	**15**
	2. Проектът включва комбинирани дейности по опазване и популяризиране на местни продукти, услуги, природно, историческо и културно наследство	**20**
	3. Дейностите по проекта включват участие на хора с увреждания и/или малцинствени групи	**10**
	4. Проектът предвижда пренасянето на културен опит, знания, умения и традиции между различните поколения и етноси	**10**
	5. Дейностите по проекта съхраняват и опазват уникалното културно-историческо наследство на територията	**10**
	6. Дейностите по проекта мотивират местната общност да участва и инициира съвместни дейности, свързани с опознаването, съживяването и популяризирането на автентични местни традиции, фолклор и занаяти	**10**
	7. Дейностите по проекта насърчават съвместно участие на различни групи заинтересовани страни – стопански сектор, социални и граждански групи и културни институции и осигуряват приемственост между поколенията с активното участие на младите хора	**10**
	8. Дейностите по проекта пресъздават уникалните местни изделия и културното наследство по иновативен и нетрадиционен начин, отразяващ съвременните методи за анимация в туризма.	**10**
	9. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**5**
	ОБЩО	**100**
ОПОС 2014 - 2020 г. (ЕФРР)	Няма планирани	
ОПНОИР 2014 - 2020 г. (ЕСФ)	Няма планирани	

ОПРЧР (ЕСФ)
Общи характеристики и изисквания към мерките с финансиране от ОП РЧР, включени в СВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ **1. Ръководни принципи и условия при подбора на мерките от ОПРЧР, валидни за подхода ВОМР:** **Съответствие -** със специфичните цели на програмата и релевантните национални и европейски стратегически документи и с приоритетите на стратегиите за местно развитие. **Финансиране, основано на нуждите -** Избраните мерки трябва да отговарят на идентифицираните нужди и потребности на целевите групи, произтичащи от анализа при подготовката на стратегиите за местно развитие. **Спазване на принципите за добро финансово управление -** При избора на мерки трябва да се гарантира, че отпуснатите средства ще се разходват, спазвайки принципите за икономичност, ефективност и ефикасност. Инвестициите следва да допринасят за постигане на показателите на програмата. В същото време трябва да се търси връзка между заложените в проекта цели, планираните за изпълнение дейности и очаквани резултати, както и връзка между резултата и размера на разходите, необходими за постигането му. **Координация, допълняемост и синергия -** При избора на мерки трябва да бъде търсена максимална координация, допълняемост и синергия с други програми и инструменти, финансирани със средства от ЕС, държавния бюджет, местния бюджет и други донорски програми, (ако е приложимо). **Устойчивост на инвестициите -** При избора на мерки трябва да се планира осигуряване на устойчивост на постигнатите резултати и след приключване изпълнението на проектите. **Избягване на двойно финансиране** – при избора на мерки и времето на тяхното реализиране не е допустимо едни и същи представители на целевите групи да бъдат включвани в едни и същи дейности или да получават едни и същи услуги, финансирани от различни източници - друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма. **Съответствие с хоризонталните принципи -** дейностите в мерките трябва да са в съответствие с хоризонталните принципи по ОП РЧР. **Недопустимост на дейности -** не са допустими за финансиране дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него. **2. Допустими разходи** Те се определят на база изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕСИФ и и ПМС № 189/28.07.2016г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, разпоредбите на Регламент № 1303/2013, Регламент № 1304/2013, Регламент № 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014 – 2020 г. Съгласно глава 5, раздел I от ЗУСЕСИФ, за да бъдат допустими разходите трябва да отговарят едновременно на следните условия: 1. разходите са за дейности, съответстващи на критериите за подбор на операции и се извършват от допустими бенефициенти съгласно съответната програма по чл. 3, ал. 2;

2. разходите попадат във включени в документите по чл. 26, ал. 1 и в одобрения проект категории разходи;
3. разходите са за реално доставени продукти, извършени услуги и строителни дейности;
4. разходите са извършени законосъобразно съгласно приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство;
5. разходите са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
6. за направените разходи е налична одитна следа съгласно минималните изисквания на чл. 25 от Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията от 3 март 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ОВ, L 138/5 от 13 май 2014 г.) и са спазени изискванията за съхраняване на документите съгласно чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
7. разходите са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи;
8. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.)

Видовете допустими разходи по ОПРЧР могат да бъдат представени в следния неизчерпателен списък:
- разходи за оборудване и обзавеждане;
- разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение, съгласно националното законодателство;
- разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава- членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;
- разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране;
- разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност;
- разходи, свързани с участието на хора с увреждания.

3. Недопустими разходи
- разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
- глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
- комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
- данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;

- закупуване на дълготрайни материални активи - втора употреба;
- разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.
- лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;
- субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови транзакции;
- разходи за закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество;
- разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

На основание чл. 57, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не са допустими разходи за проекти или дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него.

Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

4. Режим на минимална помощ

Мерките по ОП РЧР ще се изпълняват в съответствие с правилата за минимална помощ (правилото de minimis) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) към помощта de minimis, публикуван в Официален вестник на ЕС L 352 от 24.12.2013г. В тази връзка следва да се има предвид, че кандидати и/или партньори са **недопустими да получат минимална помощ, ако попадат в забранителните режими на помощ** в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013, а именно:

а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в сектора на рибарството и аквакултурите**, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);

б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност **в областта на първичното производство на селскостопански продукти (**„селскостопански продукти“ са продукти, **изброени в приложение I** към Договора (ДФЕС), с изключение на продуктите на рибарството и аквакултурите, включени в приложното поле на Регламент (ЕС) № 1379/2013).

ВАЖНО:

Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, попадащи в допустимите сектори, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то предприятието може да получи помощ само за допустимите по регламента сектори, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори (букви а и б) не се ползват от помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ:

- Да отговарят на изискванията за предоставяне на минимални помощи, в съответствие с приложимото законодателство;

- Да разполагат с финансов капацитет, който се оценява по предоставена от УО на ОП РЧР методика за оценка на финансовия капацитет; - Когато кандидатът е община и тя кандидатства с партньор/и, тя трябва да представи Решение на Общинския съвет за подаване на проектно предложение по конкретната процедура и Решение на Общинския съвет за одобряване на споразумение за сътрудничество с партньора за кандидатстването по проекта, съгласно чл. 59 и сл. от ЗМСМА; - Кандидатите могат да участват в партньорство в зависимост от спецификата на обявената мярка.

Мярка 1.1-3. (ОП РЧР) „Местни инициативи за заетост за търсещите работа и неактивните лица“	**1. <u>Съответствие на мярката с приоритетите на програмата, в т.ч. цел на мярката и приноса ѝ към определена специфична цел от ОПРЧР</u>** **<u>Принос на мярката за постигане на целите на ОП РЧР:</u>** Мярката ще допринесе за постигане на специфичните цели на **ИП 1** и **инвестиционен приоритет 3** на ПРИОРИТЕТНА ОС 1 „ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ЗАЕТОСТ И КАЧЕСТВОТО НА РАБОТНИТЕ МЕСТА“ на ОП РЧР като предвижда въздействие по отношение на различни групи безработни и неактивни лица от територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“: • **По инвестиционен приоритет 1**: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила”: o СЦ 1: Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица на възраст от 30 и 54 г. включително; o СЦ 2: Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица с ниско образование на възраст от 30 и 54 г., включително; o СЦ 3: Увеличаване броя на започналите работа безработни или неактивни лица над 54-годишна възраст. • **По инвестиционен приоритет 3**: „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ o СЦ 2: Увеличаване броя на безработните младежи извън образование или обучение на възраст до 29 г. (вкл.) с основна или по-ниска образователна степен, които са завършили обучение или са включени в заетост. o СЦ 3: Увеличаване броя на включените в обучение, в заетост или в самостоятелна заетост безработни младежи извън образование или обучение на възраст до 29 г. вкл., които са със завършено средно или висше образование По линия на ЕСФ, ОП РЧР допринася чрез мярката от СВОМР за постигане на следните тематични цели на **Стратегия Европа 2020**, към които ЕСФ има принос, а именно: Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8 – в рамките на приоритетна ос 1); Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10 – в рамките на приоритетна ос 1). **2 <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“</u>** **Специфична цел 7.** Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда ⇒ **Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността** **3 <u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>**

Мярката има за цел да обхване икономически неактивни и безработни лица в различните възрастови групи и степени на образование, както е описано по-долу, които представляват и основните групи лица с проблеми на пазара на труда:

- Икономически неактивни лица, извън образование и обучение, в т.ч. обезкуражени лица и търсещи работа безработни лица и групи в неравностойно положение на пазара на труда от следните възрастови групи и степени на образование: Възрастова група – от 30 и 54 г. вкл.; Възрастова група – от 30 и 54 г. вкл., но с ниско образование (под средно); Възрастова група над 54 г.

- Икономически неактивни младежи и търсещи работа безработни младежи:
  - Търсещи работа безработни младежи на възраст от 15 до 29 г. вкл. с основна или по-ниска образователна степен; Търсещи работа безработни младежи от 15 до 29 г. вкл. със завършено средно или висше образование

Идентифицирани проблеми, които мярката адресира

За 2014 г. равнището на безработица в община Стралджа е 32,46% - три пъти по-висока от тази за България, като е налице постоянно нарастване през последните години. При регистрираните безработни лица на възраст до 29 години вкл. за 2014 г., община Стралджа е с един от най-големите проценти (21,92%) в сравнение с тези в страната (16,74%) и на област Ямбол (18,77%). В групите на неравностойно положение на пазара на труда попадат основно безработните лица до 29 години, безработните лица над 50 години, продължително безработните лица над 1 година и лицата с намалена работоспособност.

4 Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти

Допустими типове бенефициенти / получатели: Община Стралджа; работодатели; неправителствени организации; обучителни организации (*предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение*), *които имат седалище и адрес на управление на територията на община Стралджа и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.*

Обучителните организации и неправителствените организации ще имат възможност да предоставят обучения за придобиване и/или повишаване на професионална квалификация, ключови компетентности на безработните и икономически неактивните лица. Община Стралджа и работодателите ще имат възможност да осигурят заетост.

5 Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи

Прилагането на ***многофондово*** финансиране на Стратегията за ВОМР с инструментариума на Подхода ВОМР дава възможност да се използват ***нови методи и механизми*** за определяне и водене на целенасочена и интегрирана местна политика за съхраняване на спецификата на територията и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми. За територията на община Стралджа прилагането на **многофондова Стратегия за ВОМР** от МИГ е ***иновативен*** по

	своята същност ***териториален и интегриран подход за местно развитие***, тъй като на тази територия досега не е реализиран подхода ЛИДЕР, нито пък друг подход „отдолу-нагоре“. Интервенциите по мерките по ***Приоритетна ос 1, Инвестиционни приоритети 1 и 3***, включени в Стратегията за ВОМР осигуряват възможности за прилагане на ***иновативни местни инициативи и политики*** за решаване на социално-икономическите проблеми на пазара на труда. **6. <u>Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката</u>** **Примерни допустими дейности:** **Примерни допустими дейности ОБЩИ за двата инвестиционни приоритета по <u>мярката:</u>** • Предоставяне на обучение за повишаване на професионалната квалификация или придобиване на нова; • Предоставяне на обучение за придобиване и усъвършенстване на ключови компетентности; • Осигуряване на заетост след предоставяне на обучение; • Осигуряване на обучение по време на работа (чиракуване) и стажуване; • Предоставяне на стимули за насърчаване на географската мобилност с цел работа на търсещи работа лица от целевите групи по мярката; • Предоставяне на стимули на работодатели за наемането на безработни лица от целевите групи по мярката; **Примерни допустими дейности, <u>специфични САМО за Инвестиционен приоритет 3:</u>** • Дейности за активиране на икономически неактивни младежи, които не са в образование или обучение, за включването им на пазара на труда, в т.ч. информационни кампании и събития, ателиета за търсене на работа и др.; • Обучения по предприемачество; • Предоставяне на обучения за придобиване на предприемачески, управленски и бизнес умения; • Подпомагане разработването на бизнес идеи и насочване към финансиращи програми за стартиращи предприемачи, в т.ч. по ОП РЧР. **7. <u>Бюджет – интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите, допустими разходи</u>** **<u>Бюджет на мярката:</u>** 300 000 лева **<u>Интензитет на финансовата помощ:</u>** Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи. **<u>Финансови параметри за проектите:</u>** **Минималният размер** на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро (19558 лева). **Максималният размер** на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева). **<u>Допустими разходи</u>:** подробно описани в ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МЕРКИТЕ ОТ ОП РЧР, ВКЛЮЧЕНИ В СВОМР по-горе. **8 <u>Критерии за избор на проекти</u>**

При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение[1] през последните 5 години		
1.1 А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[2] през последните 5 години		
1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		**15**
2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
2.2 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		**30**
3.1 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.2 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
5. Допълнителни специфични критерии		**30**
5.1. Проектът предвижда минимум 50 % от целевата група да е съставена от безработни младежи до 29 г. вкл. и/или безработни лица на възраст над 54 г.		**15**
5.2.Кандидатът извършва дейност в и/или планира разкриване на дейност в някои от приоритетните сектори за територията: Преработвателна промишленост; Високи технологии, ИКТ сектора; секторите, създаващи „зелени работни" места; секторите с т.нар. „бели" места – социалните и здравните услуги		**10**
5.3. Иновативност - въвеждане на нови за територията практики в управлението на човешките ресурси в предприятието		**5**
ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**

[1] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

[2] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

	9. **<u>Режим на минимални помощи:</u>** Подробно описани в общи характеристики и изисквания към мерките от ОП РЧР, включени в СВОМР по-горе.
Мярка 1.6. (ОП РЧР) „Подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда“	**1. <u>Съответствие на мярката с приоритетите на програмата, в т.ч. цел на мярката и приноса й към определена специфична цел от ОПРЧР</u>** Мярката допринася за изпълнение на специфичните цели на **ИП 6** „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции“ от **ПРИОРИТЕТНА ОС 1 „ПОДОБРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ЗАЕТОСТ И КАЧЕСТВОТО НА РАБОТНИТЕ МЕСТА“**, а именно: • Увеличаване броя на заетите лица над 54 години с придобита и/или подобрена професионална квалификация и/или ключови компетентности (**СЦ 1 на ИП 6**); • Увеличаване броя на заетите лица със средно и по-ниско образование, придобили нови знания и умения (**СЦ 2 на ИП 6**); • Увеличаване броя на заетите лица, работещи в сектори, основаващи се на знанията, високите технологии и ИКТ, екологосъобразната икономика, „белия” сектор и сектора на персоналните услуги, преработвателната промишленост с по-висока добавена стойност на труда, творческия и културния сектори, подобрили своите знания и умения с подкрепата на ОП РЧР (**СЦ 3 на ИП6**). Мярката е разработена в пълно съответствие със специфичните цели на ИП 6 от ПО 1 на ОП РЧР, допустимите целеви групи и бенефициенти, като нейното включване в Стратегията за ВОМР, както и обхвата на допустимите дейности, произтичат от идентифицираните потребности и нужди на местната общност в социално-икономическия анализ (точка 4 и точка 5) на територията, извършен въз основа на наличните статистически данни, и на допълнително проучване на потребностите (SWOT анализ). По линия на ЕСФ, ОП РЧР допринася чрез мярката от СВОМР за постигане на следните тематични цели на **Стратегия Европа 2020**, към които ЕСФ има принос, а именно: Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила (тематична цел 8 – в рамките на приоритетна ос 1); Подобряване на качеството на образование и повишаване квалификацията на населението (тематична цел 10 – в рамките на приоритетна ос 1). **2 <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“</u>** Специфична **цел 7. Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда ⇒ Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността.** **3 <u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>** - **Заети лица**, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, **на възраст над 54 години** (ИП 6,СЦ 1).

- **Заети лица**, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, **със средно и по-ниско образование** (ИП 6, СЦ 2).
- Заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, **заети в посочените сектори**: сектори, основаващи се на знанията, екологосъобразната икономика, „белия" сектор и сектора на персоналните услуги, преработвателната промишленост с по-висока добавена стойност на труда, творческия и културния сектори (ИП 6, СЦ 3).

Идентифицирани проблеми, които мярката адресира

Основни проблеми на посочените целеви групи на територията на МИГ, изведени в социално-икономическия анализ и проучването, извършени за територията, са преобладаващия дял на ниско квалифицирана работна ръка, което се явява ограничаващ фактор за подобряване конкурентоспособността на местната икономика и за осигуряване на високи доходи за населението. Заетите над 54 г., заетите със средно и по-ниско образование са сред лицата в най голям риск от загуба на своето работно място (точки 4 и 5 от социално-икономическия анализ и SWOT анализ). Потребностите на бизнеса от умения за работа с новите производствени, информационни и комуникационни технологии, както и владеенето на чужди езици ще бъдат задоволени, чрез включването на заетите лица посредством комбинация от обучения за придобиване на ключови компетентности, обучения за повишаване на професионалната квалификация и/ или за придобиване на нова и осигуряване на достъп до иновативни форми за учене през целия живот.

4 Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти

Допустими типове бенефициенти / получатели: Работодатели; сдружения от работодатели (клъстери); самостоятелно заети лица; образователни и обучителни организации и институции (*предоставянето на обучения за професионална квалификация трябва да се извършва само от лицензирани от НАПОО центрове за професионално обучение*); структури на социални партньори; неправителствени организации, *които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г." и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.*

Работодателите ще имат възможност да осигурят необходими компетентности и квалификации на заетите лица. Обучителните организации и неправителствените организации ще имат възможност да предоставят обучения за придобиване и/или повишаване на професионална квалификация, ключови компетентности, съобразно нуждите от обучения на трудоспособното население.

5 Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи

За територията на община Страл джа прилагането на ***многофондова*** Стратегия за ВОМР от МИГ е ***иновативен*** по своята същност териториален и интегриран подход за местно развитие, тъй като на тази територия досега не е реализиран подхода ЛИДЕР, нито пък друг подход „отдолу-нагоре". В допълнение, прилагането на ***многофондово*** финансиране на Стратегията за ВОМР дава възможност да се

	използват ***нови методи и механизми за целенасочена и интегрирана местна политика*** за съхраняване на спецификата на територията и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми. *На второ място*, чрез интервенциите по мерките, включени в Стратегията за ВОМР на МИГ по ПО 1, ИП 6, се създават *допълнителни възможности на местно ниво за прилагане на иновативни инициативи и политики за решаване на социално-икономическите проблеми на пазара на труда - за повишаване на капацитета и качеството на работната сила и улеснен достъп до форми на учене през целия живот*. ***Мярката има иновативен за територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ характер.*** **6. <u>Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката</u>** **Примерни допустими дейности:** • Предоставяне на обучение за повишаване на професионалната квалификация и/ или за придобиване на нова; • Предоставяне на обучение за придобиване на ключови компетентности; • Осигуряване на достъп до продължаващо обучение с цел по-добра професионална реализация и повишена професионална подготовка на кадрите; • Осигуряване на достъп до иновативни форми за учене през целия живот; • Разработването и внедряване на системи за съобразено с нуждите на работодателите обучение на заети лица с високи стандарти за качество; • Подкрепа за практики, насочени към адаптиране на знанията и уменията на заетите към реалните нужди на пазара на труда и на ниво предприятие, в т.ч. при въвеждане на нови, „зелени” и по-ресурсно ефективни технологии; • Въвеждане на обучителни методи и програми, основани на практиката, за повишаване знанията, уменията и компетенциите на заетите съобразно нуждите на пазара на труда; • Подкрепа за реализация на стратегии за учене през целия живот за работната сила, в сътрудничество със социалните партньори, включително обучения и развиване на умения, надграждане на преносими компетенции, като чужди езици, дигитални компетенции, предприемачество и др. **7. <u>Бюджет – интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите, допустими разходи</u>** **<u>Бюджет на мярката</u>**: 100 000 лева **<u>Интензитет на финансовата помощ:</u>**Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи. **<u>Финансови параметри за проектите:</u>** **Минималният размер** на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро (19558 лева). **Максималният размер** на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро (391160 лева). **<u>Допустими разходи</u>:** подробно описани в общи характеристики и изисквания към мерките от ОП РЧР, включени в СВОМР **8 <u>Критерии за избор на проекти</u>**

При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение[3] през последните 5 години		
1.2 А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[4] през последните 5 години		
1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		**15**
2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
2.3 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		**30**
3.3 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.4 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
5. Допълнителни специфични критерии		**30**
5.1. Проектът предвижда минимум 50 % от целевата група да е съставена от заети лица, в т.ч. наети и самостоятелно заети лица, със средно и по-ниско образование		**15**
5.2. Кандидатът извършва дейност в и/или планира разкриване на дейност в някои от приоритетните отрасли и сектори на икономиката: Преработвателна промишленост; секторите, създаващи „зелени работни" места; секторите с т.нар. „бели" места – социалните и здравните услуги		**10**
5.3. Проектът отразява териториалната специфика: дейности по проекта са насочени към развитие и съхранение на традиционни производства		**5**
ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**

[3] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

[4] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

	9. **Режим на минимални помощи:** Подробно описани в Общи характеристики и изисквания към мерките от ОП РЧР, включени в СВОМР по-горе

Мярка 2.1. (ОП РЧР) „Интегрирани услуги за социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“	**1. <u>Съответствие на мярката с приоритетите на програмата, в т.ч. цел на мярката и приноса ѝ към определена специфична цел от ОПРЧР</u>** **<u>Принос на мярката за постигане на целите на ОП РЧР:</u>** Мярката допринася за постигане на: • СЦ „Увеличаване на броя на лицата от уязвими етнически общности, включени в заетост, образование, обучение, социални и здравни услуги с фокус върху ромите, мигранти, участници с произход от други държави“ на Инвестиционен приоритет 1 „Социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите” от Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 г. Настоящата мярка от СВОМР допринася и за постигане на ***следната тематична цел на Стратегия Европа 2020***, към която ЕСФ има принос: - **Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността (тематична цел 9 – в рамките на приоритетна ос 2);** Мярката ще допринесе и за постигане на целите на основните стратегически документи: Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г., Областната стратегия на област Ямбол за интегриране на ромите и План за действие на община Стралджа в изпълнение на Областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация 2012 -2020г., Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г. и **Общинската стратегия за развитие на социалните услуги на община Стралджа 2016-2020**, **Обща цел 1:** Създаване на условия за предотвратяване на рисковите фактори, водещи до социална изолация. Подкрепа за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи. **2 <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“</u>** **Специфична цел 8.** Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост **⇒ Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността.** **3 <u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>** **<u>Целеви групи:</u>** • Представителите на ромската общност; хора с произход от други държави; хора в риск и/или жертва на дискриминация; хора, населяващи територии, в т.ч. с ниска гъстота на населението, селски и изолирани райони, части от населени места, в които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация (висока безработица, ниски доходи, ограничен достъп до публични услуги, териториална сегрегация, пространствена изолация и др.).

	Община Стралджа се отличава с по- висок процент на ромско население, в сравнение с област Ямбол и другите общини от областта – около 19 %. Сред ромската общност са налице различни фактори, които увеличават бедността и риска от социално изключване: ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация, трайна безработица и липса на трудови навици и здравна култура, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, нежелание за пълноценно ползване на здравни, социални, образователни услуги. **4. <u>Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти</u>** **<u>Допустими типове бенефициенти / получатели:</u>** Доставчици на социални и здравни услуги; работодатели; община Стралджа; организации, предоставящи посреднически услуги; обучителни организации; центрове за информация и професионално ориентиране; читалища; неправителствени организации; регистрирани поделения на вероизповеданията, *които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.* Работодателите ще съдействат за включването на маргинализираните общности, вкл. ромите в стажуване, чиракуване, заетост. Общината, предвид богатият й досегашен опит в прилагането и изпълнението на социални услуги, ще допринесе за подобряване достъпа до образование, до социални и здравни услуги. Организациите, предоставящи посреднически услуги, ще бъдат използвани за основно за активиране на икономически неактивни лица и посредничество за намиране на работа. Читалищата и неправителствените организации ще допринесат за активизиране на местната общност, културната интеграция, идентичността и по-добро обществено приемане и засиленото ромско участие в обществения живот. Обучителните организации и центрове за информация и професионално ориентиране са с основна функция на доставчик на необходимите обучения. **5 <u>Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи</u>** Прилагането на ***многофондова*** Стратегия за ВОМР от МИГ е ***иновативен по своята същност териториален и интегриран подход за местно развитие***, тъй като на територията на община Стралджа през изтеклия програмен период (2007-2013) не е реализиран подхода ЛИДЕР, нито пък друг подход „отдолу-нагоре“. Чрез прилагане на многофондово финансиране на Стратегията за ВОМР с инструментариума на Подхода ВОМР се осигуряват нови методи и механизми за определяне и водене на целенасочена и интегрирана местна политика за съхраняване на спецификата на територията и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми. **6 <u>Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката</u>** **Примерни допустими дейности:** • ***Направление „Подобряване достъпа до заетост”*** – активиране на икономически неактивни лица; посредничество за намиране на работа; професионално информиране и консултиране; психологическо подпомагане;

мотивационно обучение; предоставяне на обучение; включване в стажуване, чиракуване, заетост в т.ч. в сферата на социалната икономика; насърчаване на самостоятелната заетост и др.;

- ***Направление „Подобряване достъпа до образование"*** – превенция на ранното отпадане от училище; интеграция в образователната система на деца и младежи; подобряване достъпа до образователни услуги за ранно детско развитие; ограмотяване на възрастни;
- ***Направление „Подобряване достъпа до социални и здравни услуги"*** – подобряване достъпа до и предоставяне на качествени социални и здравни услуги, в т.ч. интегрирани междусекторни услуги, съгласно специфичните потребности на целевата група; предоставяне на индивидуални консултации и социално-здравна медиация на представителите на целевите групи; повишаване информираността относно социалните и здравните им права; насърчаване семейното планиране и отговорното родителство; повишаване здравната култура и др.;
- ***Направление „Развитие на местните общности и преодоляване на негативните стереотипи"*** – планиране, управление, наблюдение и оценка на инициативи за социално-икономическа интеграция на социално изключени хора, групи и маргинализирани общности и за общностно развитие; общностни дейности за промяна на практики, имащи негативно влияние върху социалното включване; подкрепа за включване на целевите групи в процесите на формиране и изпълнение на национални и местни политики; инициативи за преодоляване на стереотипи; инициативи за популяризиране на културната идентичност на етнически общности, вкл. в сферата на традиционните дейности и талантите (занаяти и изкуства).

Задължително в проектите да бъдат включени направление 3 („Достъп до социални и здравни услуги") и минимум още едно от останалите три направления на този инвестиционния приоритет. При планиране разкриването на нови услуги за социално включване трябва да се предвиди осигуряване на устойчиво предоставяне на услугата след приключване на проектите по ОП РЧР 2014 – 2020 г. и постигане на дългосрочни ефекти.

7. <u>Бюджет – интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите, допустими разходи</u>

<u>Бюджет на мярката:</u> 300 000 лева

<u>Интензитет на финансовата помощ:</u> Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

<u>Финансови параметри за проектите:</u>

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 10 000 евро (19558 лева)

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро (391 160 лева).

<u>Допустими разходи</u>: подробно описани в ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МЕРКИТЕ ОТ ОП РЧР, ВКЛЮЧЕНИ В СВОМР по-горе.

8. Критерии за избор на проекти

При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение[5] през последните 5 години		
1.3 А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		
1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[6] през последните 5 години		
1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
2. Съответствие		**15**
2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
2.4 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
3. Методика и организация		**30**
3.5 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
3.6 Яснота на изпълнение на дейностите		
4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
5. Допълнителни специфични критерии		**30**
5.1. Проектът решава проблем, идентифициран като такъв при анализите на територията;		**15**
5.2. Брой представители на целевите групи, които ще се възползват от предвидените за предоставяне услуги		**10**
5.3. Проектът допълва и/ или надгражда други сходни проекти, реализирани на територията по мярка от ОПРЧР на национално ниво		**5**
ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**

9. **Режим на минимални помощи:** Подробно описани в Общи характеристики и изисквания към мерките от ОП РЧР, включени в СВОМР по-горе

[5] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

[6] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

Мярка 2.3. (ОП РЧР) „Осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване“	**1. <u>Съответствие на мярката с приоритетите на програмата, в т.ч. цел на мярката и приноса ѝ към определена специфична цел от ОПРЧР</u>** Мярката допринася за изпълнение на **специфична цел 1** на **Инвестиционен приоритет 3**: Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес на **Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”**, Специфична цел 1: *Подобряване на достъпа на хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване до услуги за социално включване и здравеопазване.* Настоящата мярка от СВОМР допринася и за постигане на ***следната тематична цел на Стратегия Европа 2020***, към която ЕСФ има принос: **Насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността (тематична цел 9 – в рамките на приоритетна ос 2);** • Мярката ще допринесе и за постигане на целите на основните стратегически документи: Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 г., „Националната стратегия за дългосрочна грижа”. Мярката ще допринесе и за постигане на целите на **Общинската стратегия за развитие на социалните услуги на община Стралджа 2016-2020, Обща цел 1:** Създаване на условия за предотвратяване на рисковите фактори, водещи до социална изолация. Подкрепа за социално включване на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи. **2 <u>Цел на конкретната мярка от СВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“</u>** **Специфична цел 8.** Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост **⇒ Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността** **3 <u>Целева група или групи и идентифицираните техни проблеми, които мярката адресира</u>** **<u>Целеви групи:</u>** • Хора с увреждания; • Хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване; • Възрастни в риск; • Лица, заети в специализираните институции; • Служители на доставчици на социални и здравни услуги. **Идентифицирани проблеми, които мярката адресира:** Застаряването на населението, изразяващо се в нарастване дела на лицата над 65 години, създава съществени проблеми за здравеопазването, системата за социално подпомагане и социално-осигурителната система. Делът на населението над 65 годишна възраст е по-висок от този за страната и района от ниво две и се доближава до този на областта. В същото време, в сферата на здравеопазването се наблюдават тенденции: не е осигурен постоянен денонощен достъп до медицински услуги, което е особено изразено в малките населени места; повишаване на заболеваемостта на населението от една страна и обедняване на населението и невъзможност да заплаща допълнително медицински услуги. (точки 4 и 5 от социално-икономическия анализ

	и SWOT анализ). Уязвимите групи на самотните възрастни хора над 65 години и хората с увреждания, които живеят в селата на община Стралджа се сблъскват с редица проблеми: труден достъп до здравеопазване, невъзможност да организират самостоятелно бита си и ежедневните си дейности, както и липса на социални контакти. Предвид демографската ситуация и ясно изразената тенденция на застаряване на населението на територията на общината, и обезлюдяването на селата, потребностите от специално насочени индивидуални услуги за възрастните хора и хората с увреждания от малките населени места са ясно изразени. **4 <u>Допустими типове бенефициенти за изпълнение на мярката и защо са избрани тези типове бенефициенти</u>** **<u>Допустими типове бенефициенти / получатели:</u>** Неправителствени организации; доставчици на социални услуги; доставчици на здравни услуги; Община Стралджа; обучителни организации; регистрирани поделения на вероизповеданията, *които имат седалище и адрес на управление на територията на действие на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ и ще осъществяват дейностите по проекта на същата територия на действие.* Община Стралджа е основния бенефициент по мярката, имайки предвид богатия и опит в прилагането и изпълнението на социални услуги в общността. Доставчиците на социални услуги, НПО, доставчиците на здравни услуги ще бъдат един от основните партньори на общината, както и основна целева група при реализацията на дейности, свързани с повишаване на квалификацията на персонала. Обучителните организации ще предоставят услуги по обучения за повишаване на квалификацията на персонала. Основната роля на неправителствения сектор е като партньор по реализацията на проектните предложения и цели осигуряване на съпричастност на обществото към проблемите и потребностите на уязвимите групи. **5 <u>Иновативни подходи при решаването на идентифицираните проблеми на целевите групи, вкл. иновативни за територията подходи</u>** Прилагането на ***многофондова*** Стратегия за ВОМР от МИГ е ***иновативен по своята същност териториален и интегриран подход за местно развитие***, тъй като на територията на община Стралджа през изтеклия програмен период (2007-2013) не е реализиран подхода ЛИДЕР, нито пък друг подход „отдолу-нагоре“. Чрез прилагане на многофондово финансиране на Стратегията за ВОМР с инструментариума на Подхода ВОМР се осигуряват нови методи и механизми за определяне и водене на целенасочена и интегрирана местна политика за съхраняване на спецификата на територията и преодоляване на наличните разнопосочни проблеми. **6 <u>Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката</u>** **Примерни допустими дейности:** • Предоставяне на подкрепящи услуги, в т.ч. интегрирани междусекторни услуги в общността или в домашна среда; • Услуги за възрастни хора (включително самотно живеещи хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване) и за хора с увреждания и други уязвими групи от населението;

- Осигуряване на необходимите ресурси и услуги за премахване на институционалния модел на грижа за възрастните хора и хората с увреждания чрез създаване на мрежа от социални и междусекторни услуги в общността;
- Подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето, в т.ч. чрез целеви действия, насочени към уязвими групи – самотно живеещи хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване и хора с увреждания;
- Местни социални дейности за социално включване.

От бенефициентите по тази мярка задължително се изисква поемането на ангажимент за осигуряване на устойчивост за дейностите и услугите, които ще получат подкрепа по специфична цел 1 на инвестиционен приоритет 3 на приоритетна ос 2. При планиране разкриването на нови услуги за социално включване трябва да се предвиди осигуряване на устойчиво предоставяне на услугата след приключване на проектите по ОП РЧР 2014 – 2020 г. и постигане на дългосрочни ефекти.

7. Бюджет – интензитет на финансовата помощ; финансови параметри за проектите, допустими разходи

Бюджет: 300 000 лева

Интензитет на финансовата помощ: Максималният интензитет на помощта е до 100% от общата стойност на допустимите разходи.

Финансови параметри за проектите:

Минималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 50 000 евро (97790 лева).

Максималният размер на общите допустими разходи за един проект е левовата равностойност на 200 000 евро (391 160 лева).

Допустими разходи: подробно описани в ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ИЗИСКВАНИЯ КЪМ МЕРКИТЕ ОТ ОП РЧР, ВКЛЮЧЕНИ В СВОМР по-горе.

8 Критерии за избор на проекти

При избора на проекти към СВОМР по мярката ще се прилагат актуалните критерии за оценка на проектни предложения, одобрени от КН на ОПРЧР. Разпределението и точкуването на критериите за оценка в рамките на всеки от разделите ще бъде определено в процеса на разработване на насоките за кандидатстване към одобрените стратегии, съгласно Указанията на УО на ОП РЧР.

Критерии	Скала на оценка	Максимален брой точки
1. Оперативен капацитет		**10**
1.1 Опит на кандидата и партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение[7] през последните 5 години		
1.4 А Опит на кандидата в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, като тези включени в проектното предложение през последните 5 години		

[7] Оценката по т.1.1 се формира като средно аритметична оценка между оценките по т. 1.1 А и т. 1.1 Б. В случай че не е предвидено участието на партньор по проекта, се взима само оценката по т. 1.1 А

	1.1. Б Опит на партньора/партньорите в управлението на проекти и/или опит в изпълнение на дейности, подобни на тези включени в проектното предложение[8] през последните 5 години		
	1.2. Опит на законния представител на кандидата (управител, прокурист и др.)/собственика на капитала на организацията в организация, управление/изпълнение на проекти на проекти и/или в дейности като тези, включени в проектното предложение и/или управленски опит.		
	2. Съответствие		**15**
	2.1 Описание и обосновка на целите на проекта (оценява се връзката между заложените цели и целите на процедурата, нуждите на целевите групи, както и предвидените резултати)		
	2.5 Описание на целевите групи по проекта и техните нужди		
	3. Методика и организация		**30**
	3.7 Съответствие на дейностите с целите и очакваните резултати		
	3.8 Яснота на изпълнение на дейностите		
	4. Бюджет и ефективност на разходите - Ефективност, ефикасност и икономичност на разходите и структурираност на бюджета		**15**
	5. Допълнителни специфични критерии		**30**
	5.1. Проектът решава проблем, идентифициран като такъв при анализите на територията;		**15**
	5.2. Брой представители на целевите групи, които ще се възползват от предвидените за предоставяне услуги		**10**
	5.3. Проектът допълва и/ или надгражда други сходни проекти, реализирани на територията по мярка от ОПРЧР на национално ниво		**5**
	ОБЩ, МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		**100**
	9. **Режим на минимални помощи:** Подробно описани в Общи характеристики и изисквания към мерките от ОП РЧР, включени в СВОМР по-горе		
ОПИК (ЕФРР)	Няма планирани		
ПМДР (ЕФМДР)	Няма планирани		

[8] В случай че са включени повече от един партньор, оценката се формира като средно аритметична от оценките на всеки партньор.

6. Финансов план:			
6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки: *(не повече от 2 страници)*			
Код на мярката	*Име на мярката*	*Общо за периода на стратегията*	
		лева	*%*
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 - 2020 г. (ЕЗФРСР)	**1 900 000,00**	**64,28**
4.1.	Мярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства ”	450 000,00	15,22
4.2.	Мярка 4.2.”Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти”	90 000,00	3,04
6.4.1	Мярка 6.4.1 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности”	360 000,00	12,18
7.2.	Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура”	800 000,00	27,07
7.5.	Мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура”	200 000,00	6,77
	Мерки, които не са част от ПРСР 2014 - 2020 г. , но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)		
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)	**55 800,00**	1,89
22	Мярка 22 „Маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура“	55 800,00	1,89
	Мерки, финансирани от ОПОС (ЕФРР)		
	Мерки, финансирани от ОПНОИР (ЕСФ)		
	Мерки, финансирани от ОПРЧР (ЕСФ)	**1 000 000,00**	**33,83**
1.1-3.	Мярка 1.1-3. (ОП РЧР) „Местни инициативи за заетост за търсещите работа и неактивните лица“	300 000,00	10,15
1.6.	Мярка 1.6. (ОП РЧР) „Подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда“	100 000,00	3,38
2.1.	Мярка 2.1. (ОП РЧР) „Интегрирани услуги за социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“	300 000,00	10,15

2.3.	Мярка 2.3. (ОП РЧР) „Осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване“	300 000,00	10,15
	Мерки, финансирани от ОПИК (ЕФРР)		
	Мерки, финансирани от ПМДР (ЕФМДР)		
	ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	2 955 800,00	100 %

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки:

(не повече от 2 страници)

За изпълнението на Стратегията за ВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ са предвидени 2 955 800,00 лева – с планирано финансиране от ПРСР 2014 – 2020 г. в размер на 1 955 800 лева, и от ОП Развитие на човешките ресурси 2014 – 2020 г. – в размер на 1 000 000 лева.

Разпределението на ресурсите по мерки, приоритети и специфични цели на Стратегията е балансирано по отношение на заложените приоритети и съответства на специфичните цели към тях. Разпределението на средствата по бюджета бе извършено в процеса на разработване на стратегията и напълно отразява потребностите за развитие на територията и приоритизирането на целите, направено от жителите на територията на МИГ.

Разчетите на бюджета са изготвени на основата на анализите на социално-икономическото развитие на територията, както и на изявените намерения, представени от потенциални кандидати и заинтересовани страни на територията на МИГ СТРАЛДЖА 2016г.

Разпределението на бюджета по приоритети е както следва:

ПРИОРИТЕТ	*Общо за периода на стратегията*	
	лева	*%*
Приоритет 1. Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика (ПРСР – ЕЗФРСР)	900 000,00	30,45%
Приоритет 2. Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост (ПРСР – ЕЗФРСР)	1 055 800,00	35,72%
Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността (ОП РЧР)	1 000 000,00	33,83%
ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	2 955 800,00	100%

Финансовото разпределение на средствата по приоритети е сравнително равномерно – приблизително по 1/3 за всеки от приоритетите.

<u>Разпределение на средствата по програми и по мерки</u>

<u>ПРСР 2014 – 2020 г.</u> (ЕЗФРСР): При определянето на ресурса за всяка отделна мярка, финансирана от ПРСР 2014-2020 (ЕЗФРСР) са следвани установените потенциали за развитие, проблеми и потребности, както и представените проектни идеи на представителите на

стопанския, нестопанския и публичния сектор. Мерките от ПРСР са разпределени между различните заинтересовани страни и сектори, съответно на техните потребности.

- **Финансовият ресурс, отделен за мерки, насочени към бизнеса** (Приоритет 1) е общо 900 000 лв., или 46 % от бюджета на СВОМР от ПРСР, и е разпределен по следния начин:
    - Мярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства ” (СЦ 1) е насочена към модернизация на селското стопанство като основен структуроопределящ отрасъл за територията (бюджет – 450 000лв. или 23 % от бюджета по ПРСР), което е в съответствие и с установените потребности.
    - Мярка 4.2.”Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти” (СЦ 2) е с бюджет 90 000 лв. (4,6 % от бюджета по ПРСР), и осигурява възможност за подкрепа на преработката на селскостопанска продукция.
    - Мярка 6.4.1 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности” (СЦ 3) – отговаря на потребностите от подкрепа за микропредприятия от територията и за разнообразяване на икономическите дейности. Бюджетът по мярката е 360 000 лв. (18,41 % от бюджета по ПРСР)
- Финансовият ресурс за **публична инфраструктура, включително туристическа**, по Приоритет 2, е 1 055 800 лв., или 54 % от бюджета от ПРСР. Ясно изразените потребности от инвестиции в публичната инфраструктура, от една страна, и от друга – фактът, че добрата инфраструктура е предпоставка и за развитие и инвестиции в бизнеса, обуславя малко по-високия дял на средствата, отделени за целта:
    - За Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура” (СЦ 4) е определен основната част от бюджета по този приоритет – 800 000,00 (41 %);
    - Мярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих,туристическа инфраструктура”(СЦ 5) ще допринесе за развитие на туризма на територията – 200 000 лв., 10 % от средствата по ПРСР.
    - Дейностите за съхранение и популяризиране на местната идентичност (СЦ 6) – Мярка 22 „Маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура“ са предимно от типа „меки мерки“ и затова са отделени 55 800,00 лв. (2,85 %).

ОПРЧР (ЕСФ): Мерките, планирани за финансиране от ОП РЧР, са насочени към развитието на човешките ресурси на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“.

- Финансовият ресурс за **Приоритет 3.** Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността е **1 000 000 лева (ОП РЧР),** разпределени по следния начин:
    - За постигането на **СЦ 7 – насочена към хората в активна възраст – заети и безработни**, са предвидени 45 % от планираните средства по ОП РЧР. Предвид високата безработица на територията, Мярка 1.1-3. (ОП РЧР) „Местни инициативи за заетост за търсещите работа и неактивните лица“ е с бюджет 250 000 лв. (25%). Мярка 1.6. (ОП РЧР) „Подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда“ е с планиран бюджет 200 000 лв., което 20% от бюджета по ОП РЧР и цели подобряване качеството на работната сила.
    - За СЦ 8 – насочена към подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги и социално включване – са предвидени 550 000

лв., 55% от бюджета по ОП РЧР поради установените потребности и проблеми. От една страна – необходимостта от интеграция на ромската общност ще бъде постигната чрез планираните 300 000 лв. (30%) по мярка Мярка 2.1. „Интегрирани услуги за социално-икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“. От друга страна, останалите идентифицирани уязвими групи – хора с увреждания и възрастни самотни хора в невъзможност за самообслужване – ще могат да получат по-качествени комплексни услуги чрез Мярка 2.3. (ОП РЧР) „Осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания и хора над 65 г. в невъзможност за самообслужване“ с бюджет 250 000 лв. (25% от бюджета по ОП РЧР).

Планираното финансово разпределение на средствата по приоритети, цели, мерки, както и финансиращи програми и фондове, е балансирано и отговаря на потребностите на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, а също и на изискванията и ограниченията на нормативната база.

7. План за действие, показващ как целите са превърнати в действия:

(не повече от 4 страници)

Планът за действие за изпълнение на Стратегията за ВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ се базира на формулираните приоритети, цели, предизвикателства, мерките и очакваните резултати, посочени в Стратегията за Водено от общностите местно развитие (2014-2020 г.). Предвидените дейности са разпределени по мерки, следващи структурата на Стратегията, с предвиден краен срок за изпълнение на дейностите по всяка мярка. Предложеният план е индикативен, като изпълнението на дейностите по мерките от Стратегията за ВОМР се очаква да стартира в края на 2017 г. или началото на 2018 г. Планирано е първият прием по мерките от ПРСР – ЕЗФРСР, да бъде обявен в рамките на до 4 месеца след сключването на споразумение за изпълнение на СВОМР с оглед осигуряване на достатъчно време за реализация на проектите, особено тези със строително-монтажни работи. За мерките, финансирани от ЕСФ по ОПРЧР, се планира да се отвори първоначален прием с целия наличен бюджет до 6 месеца след сключване на споразумението за СВОМР. Евентуален втори прием за мерките по ОП РЧР ще се осъществи в случай на неусвоен/недоговорен бюджет по съответните мерки. С оглед по-ефективно и навременно договаряне и изпълнение на проектите са предвидени и резервни приеми най-късно през пролетта на 2019 г. предвид крайния срок за договориране – 30.06.2020 г.

Всеки от приемите/поканите ще бъде предшестван и съпроводен от информационни кампании – срещи, обучения и консултации, включително онлайн, с цел запознаване бенефициентите с условията и реда за кандидатстване. Повишаването на информираността и знанията и уменията, както и популяризиране на дейността на МИГ е друга важна задача и дейност, като ще се планират и провеждат ежегодно обучения за разработване, изпълнение и управление на проекти по различните мерки, и ще се подготвят и разпространяват информационни материали.

Цел	Мярка/и	Планиран/и прием/и	Финансираща програма/фонд и финансов ресурс	Очаквани резултати	Отговорни органи
Приоритет 1. Развитие на конкурентоспособна, иновативна и опазваща околната среда икономика					
Специфична цел 1. Повишаване на конкурентоспособността и подобряване на пазарните позиции на земеделските стопанства чрез тяхната модернизация	Мярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства”	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри прием: до 9 месеца след 1-ви прием • 3-ти /резервен/ прием: второ	ПРСР 2014 – 2020 / ЕЗФРСР Общ бюджет на мярката 450 000 лева	• 9 стопанства, подкрепени подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства • Общо инвестиции в лева (публични и частни) : 900 000 • Брой създадени работни места: 4	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти

		тримесечие на 2019			
Специфична цел 2. Добавяне на стойност чрез обновяване на съществуващи и изграждане на нови мощности за преработка на първична земеделска продукция	Мярка 4.2.”Инвестиции в преработка/ маркетинг на селскостопански продукти	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри прием: до 9 месеца след 1-ви прием • 3-ти /резервен/ прием: второ тримесечие на 2019	ПРСР 2014 – 2020 / ЕЗФРСР Общ бюджет на мярката 90 000 лева	• 2 предприятия, подкрепени за инвестиции в преработка и търговия на селскостопански продукти • Общо инвестиции в лева (публични + частни): 180 000 • Общо публични разходи в лева: 90 000	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
Специфична цел 3. Диверсификация на икономическите дейности на територията чрез подкрепа за създаване на нови и разширяване на съществуващи микропредприятия	Мярка 6.4.1. „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности”	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри прием: до 9 месеца след 1-ви прием • 3-ти /резервен/ прием: второ тримесечие на 2019	ПРСР 2014 – 2020 / ЕЗФРСР Общ бюджет на мярката 360 000 лева	• 3 бенефициенти (стопанства), получили подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности • Общо инвестиции в лева (публични + частни): 480 000 • Общо публични разходи в лева: 360 000 • Брой създадени работни места: 3	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
Приоритет 2. Насърчаване на интегрирано териториално развитие и социална инфраструктура, съхраняване и развитие на местната идентичност и териториална значимост					
Специфична цел 4. Формиране на благоприятни и привлекателни условия за живот на местното население чрез инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	Мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри прием: до 9 месеца след 1-ви прием • 3-ти /резервен/ прием: второ тримесечие на 2019	ПРСР 2014 – 2020 / ЕЗФРСР Общ бюджет на мярката 800 000 лева	• 2 операции, получили подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура • Общо публични разходи в лева: 800 000 • Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура: 5000 • Брой създадени работни места (в процеса на изпълнение на	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти

				проектите): 1 минимум	
Специфична цел 5. Съхраняване, популяризиране и икономизиране на местното природно богатство, културно-историческо наследство, традиции и типични продукти	Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура “	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри прием: до 9 месеца след 1-ви прием • 3-ти /резервен/ прием: второ тримесечие на 2019	ПРСР 2014 – 2020 / ЕЗФРСР Общ бюджет на мярката 200 000 лева	• 1 операция, получила подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура • Общо публични разходи в лева: 200 000 • Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура: 1000 • Брой създадени работни места (в процеса на изпълнение на проектите): 1 минимум	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
Специфична цел 6. Развитие на териториална идентичност, маркетинг и позициониране на база на сравнителните предимства и специфичния територитален потенциал	Мярка 22 „Маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура“	• 1-ви прием: 3-то тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри /резервен/ прием: второ тримесечие на 2019	ПРСР 2014 – 2020 / ЕЗФРСР Общ бюджет на мярката 55 830 лева	• 3 подпомогнати дейности за маркетинг и популяризиране • Общо публични разходи в лева: 55 830 • Брой организирани събития: 3 • Брой създадени местни марки за качество: 1 • Брой създадени работни места: 1	МИГ ДФЗ-РА Бенефициенти
Приоритет 3. Насърчаване на социалното приобщаване и намаляването на бедността					
Специфична цел 7. Насърчаване на местни инициативи за заетост и подобряване качеството на работната сила за	Мярка 1.1-3. (ОП РЧР) „Местни инициативи за заетост за търсещите работа и	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри /резервен/ прием: първо тримесечие на 2019	ОП РЧР 2014-2020 (ЕСФ) Общ бюджет на мярката 300 000 лева	• Брой финансирани проекти: 2 • Общо безработни и неактивни лица, включени в дейности: 36 • Общо безработни и неактивни лица, започнали работа: 18	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти / партньори

устойчиво интегриране на пазара на труда	неактивните лица“				
	Мярка 1.6. (ОП РЧР) „Подобряване качеството на работната сила за устойчиво интегриране на пазара на труда“	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри /резервен/ прием: първо тримесечие на 2019	ОП РЧР 2014-2020 (ЕСФ) Общ бюджет на мярката 100 000 лева	• Брой финансирани проекти: 2 • Заети лица, придобили квалификация при напускане на операцията: 49	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти / партньори
Специфична цел 8. Подобряване на достъпа до висококачествени и устойчиви социални услуги и здравни услуги в общността, активно приобщаване за социално включване, насърчаване на равните възможности и по-добрата пригодност за заетост	Мярка 2.1. (ОП РЧР) „Интегрирани услуги за социално-икономическа интеграция на маргинализира-ни общности като ромите“	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри /резервен/ прием: първо тримесечие на 2019	ОП РЧР 2014-2020 (ЕСФ) Общ бюджет на мярката 300 000 лева	• Брой финансирани проекти: 1 • Участници в неравностойно положение, в т.ч. роми, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа, или имат работа, или са ангажирани с образование/обучение или са получили квалификация или са включени в социални и здравни услуги - 48	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти / партньори
	Мярка 2.3. (ОП РЧР) Осигуряване на достъп до услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания и хора над 65 г. в	• 1-ви прием: 2-ро тримесечие след сключване на споразумение • 2-ри /резервен/ прием: първо тримесечие на 2019	ОП РЧР 2014-2020 (ЕСФ) Общ бюджет на мярката 300 000 лева	• Брой финансирани проекти: 1 • Участници с увреждания и участници над 65г., в невъзможност за самообслужване, с подобрен достъп до услуги: 40 • Брой доставчици на услуги за социално включване, разширили обхвата на дейността си: 1	МИГ УО на ОП РЧР Бенефициенти / партньори

	невъзможност за самообслужване				

8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката: *(не повече от 12 страници)*	
8.1. Организационна структура на МИГ:	
- организационна структура/схема.	
- организационна структура/схема.	
8.2. Управление на МИГ:	
- органи за управление и контрол;	Органите за управление на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ са формирани съгласно ЗЮЛНЦ на две йерархични нива – върховен колективен орган (Общо събрание) и колективен управителен орган (Управителен съвет). И за двата органа е спазено е изискването на чл.32 т.2 буква „б” от Регламент (ЕС)1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г., като на ниво вземане на решения нито публичните органи, нито която и да било от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни, не представлява повече от 49 % от правата на глас.

	Общото събрание се състои от 31 члена, от които: - 1 представител на публичния сектор (община Стралджа), - 15 представители на стопанския сектор - 15 са представители на нестопанския сектор. Съотношението между така изброените сектори е 3 % : 48,4 % : 48,4 %. В териториален аспект в Общото събрание са включени членове от 14 населени места на територията на МИГ, с което са представени 64 % от общия брой населени места. В Общото събрание са представени над 70 % от идентифицираните в хода на анализа групи заинтересовани страни, свързан с подготовката на СВОМР, включително и представители на малцинствени групи (ромска общност) и на хора с увреждания. Списъкът на членовете на Общото събрание на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“е представен в Приложение № 9 към Заявлението за одобрение. Правомощията на Общото събрание, вкл. по отношение на Стратегията за ВОМР, свикване, кворум и редът и начина за вземане на решения са посочени в чл. 22 до чл. 32 вкл. на Устава на МИГ-СТРАЛДЖА 2016 г. (Приложение № 2 към Заявлението за одобрение). Управителният съвет (УС) на МИГ-СТРАЛДЖА 2016 г. е колективният управителен орган на сдружението и се състои от 5 лица, от които 1 представител на публичния сектор и по двама представители на стопанския и нестопанския сектор. Съотношението между така изброените сектори в УС е 20 % : 40 % : 40 %. Списъкът на членовете на Управителния съвет на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е представен в Приложение № 9 към Заявлението за одобрение. Правомощията на Управителния съвет, вкл. по отношение на Стратегия за ВОМР, редът и начина за вземане на решения са посочени в чл. 33 до 37 вкл. от Устава на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“
- описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.	Числеността, позициите и персоналния състав на екипа на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е определен с решение на Управителния съвет. Персоналът на МИГ включва следните позиции, посочени в органограмата по т.8.1: Изпълнителен директор, Експерт по прилагане на Стратегията за ВОМР. <u>Изисквания към изпълнителния директор</u> • Завършено висше образование – най-малко степен „бакалавър”; • Професионален стаж – най-малко 5 години; • Управленски опит (по смисъла на § 1, т.34 от допълнителните разпоредби на Наредба № 22 от 14.12.2015 на МЗХ) - най-малко 2 години. • Опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 000 лева, финансирани от ЕС или от други международни донори. <u>Изисквания към експерта по прилагане на СВОМР</u>: • Завършено висше образование – най-малко степен „Бакалавър;

	• Общ професионален стаж – най-малко 2 години; • Наличие на опит в реализиране на проекти, договори, финансирани от ЕС или друг международен донор. *В Приложение № 16 към Заявлението за одобрение на МИГ са представени длъжностните характеристики на персонал на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ за съответните позиции,* в които са определени и представени подробно изискванията за заемане на длъжността, основните отговорности и задължения, подчиненост и взаимодействие в рамките на дейността на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ по прилагането на Стратегията за ВОМР до 31.12.2023 година.

8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:

Капацитетът за изпълнение на Стратегията за ВОМР на новосъздаденото сдружение с нестопанска цел „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ може да се обоснове чрез осигурените материални, човешки и финансови ресурси както следва:

- **Материални условия:** Материални условия: С оглед спазването на изискванията на чл. 13, ал. 1, т. 1 на Наредба №22/14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 "Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие" за осигуряване на самостоятелен офис на МИГ е взето решение на Общински съвет – Стралджа, след което е сключен договор с Община Стралджа за безвъзмездно право на ползване на помещение, общинска собственост, с административен адрес: гр. Стралджа, ул. „Хемус“ № 10, находящо се в ПИ с идентификатор 69660.501.1982.2 по КК на гр. Стралджа и представляващо част от самостоятелен обект №1 с площ от 17,65 м2 /Приложения: решение на ОбС Стралджа № 254 от Протокол № 20/25.05.2017 и Договор № Д-826/21.07.2017г. за учредяване безвъзмездно право на ползване върху общински имот/ - за работен офис. С цел осигуряване на допълнителни помещения е сключен договор за наем на недвижим имот, находящ се в гр. Стралджа, ул. „Хемус“ № 5 /Приложение: Договор № 2911/06.07.2017 г./. Вторият офис осигурява три отделни помещения, от които едното ще бъде за провеждане на срещи и заседания, а другото ще се използва за архивно помещение. И до двата офиса на МИГ има осигурен достъп за хора с увреждания. За всеки от служителите е осигурено и необходимото офис оборудване, обзавеждане и техника за работа /Приложение: Приемо-предавателен протокол за техника и оборудване, Протоколи за изписване на материални запаси, Инвентарна книга/.
- **Човешки ресурси и административен капацитет:** „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ е новосъздадено сдружение. Административният капацитет се базира на опита и квалификацията на изпълнителното звено – изпълнителен директор и експерт. Управителният и контролният съвет, както и персонала на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, се състоят от висококвалифицирани хора с опит в разработване, изпълнение и управление на проекти, финансирани от ЕСИФ. Изпълнителният директор е с управленски опит над 5 години, богат опит в управление и изпълнение на проекти, финансирани от ЕСИФ или други международни донори, включително над 1 година опит в опит в изпълнението на подхода ЛИДЕР. Експертът по прилагане на СВОМР също е с богат професионален опит, както и опит в реализиране на договори, финансирани от ЕС, така и над 1 г. опит в изпълнението на подхода ЛИДЕР.
- **Финансов капацитет**: с оглед осигуряване на ефективно управление и реализация на изпълнението на СВОМР, в случай на одобрението й „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ ще

разчита на финансова подкрепа, осигурена от Община Стралджа с решение на Общински съвет – Стралджа № 275 от Протокол № 23/09.08.2017 г. в размер на 20 000 лв. (над 3 % от средствата за управление на СВОМР).

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Мониторингът представлява постоянен процес на систематично и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация с цел управленски контрол, идентифициране и предприемане на корективни действия при изпълнението на Стратегията за ВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“. ***Оценката*** се определя като периодична проверка на съответствието, ефективността, ефикасността, въздействието, икономическата и финансова жизнеспособност и устойчивостта на Стратегията за ВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“.

„МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“, чрез своите органи за управление, ще осъществява ***процес на наблюдение и оценка*** за отчитане на напредъка в прилагането на СВОМР като се осигурява информация за финансовите параметри и резултатите от прилагането й, с цел отчитането на нейното изпълнение,от една страна, и взимането на решения по отношение дейността на МИГ и потенциалната необходимост от актуализация, от друга. На основата на тези данни, МИГ ще изготвя годишна оценка като част от годишния доклад на МИГ.

Оценката следва да даде информация относно:

- степен на усвояване на планирания бюджет по мерки
- степен на балансиране на прилагането на отделните мерки
- степен на географско покритие и обхващане на различните приоритетни групи бенефициенти при изпълнението на СВОМР
- принос на подпомогнатите проекти за постигане целите на стратегията
- съответствие с общите и специфични цели на ПРСР и ОПРЧР;
- идентифицирани проблеми в процеса на прилагане на договорените проекти
- идентифицирани проблеми в процеса на администриране на стратегията
- определяне на мерки за корекция.

Процесът на наблюдение ще осигурява актуална информация за индикаторите по мерки, за да се формулират отговорите на горните въпроси, като ще се извършва и анализ на причините за констатираните отклонения и проблеми с оглед взимане на управленски решения.

С оглед получаването на ***обективна обратна връзка***, „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ планира извършване на ***проучвания на мнението на местните общности*** относно различните аспекти на процеса на прилагане на СВОМР от страна на екипа и органите на управление на сдружението.

След приключване на втората година от прилагане на Стратегията за ВОМР ще бъде извършена ***междинна оценка*** на изпълнението на Стратегията. В годината на приключване на прилагането Стратегията за ВОМР (2023 г.) „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ възлага изготвянето на ***окончателна оценка*** за прилагането на стратегията. Междинната и окончателната оценка се извършват от външни експерти и се приемат от Общото събрание на „МИГ - СТРАЛДЖА2016 г.“

Добрата екипна работа на служителите, както и доброто взаимодействие между изпълнителното звено и органите на управление на МИГ са важна предпоставка за своевременно планиране, изпълнение и спазване на сроковете в графиците и плановете. Стриктното спазване на

изискванията, задълженията и сроковете съгласно споразумението за изпълнение на СВОМР и действащата нормативна уредба ще е задължително условие и отговорност на екипа и управителните органи на МИГ. Прозрачността и отвореността към бенефициентите, както и работата по оказване на подкрепа при тяхното кандидатстване и впоследствие - при изпълнението на финансираните проекти, ще е гаранция за получаване на необходимата информация за попълване на информационната база данни на МИГ.
Уредбата за управлението и мониторинга на изпълнението на СВОМР, оценяването на прогреса в изпълнението на СВОМР и обратната връзка от местните общности ще позволят навременно прогнозиране и намиране на решение при евентуално възникване на бъдещи пречки, така че да бъде осигурено безпрепятствено постигане на целите на СМР.

9. Индикатори за мониторинг и оценка:

9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места:
(не повече от 1 страница)

ИНДИКАТОРИ ЗА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СВОМР

Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Стойност	Източник на информация
За изпълнение	Общ брой финансирани проекти	Брой	26	Доклади и БД МИГ, ИСУН
	Брой бенефициенти, получаващи подкрепа за производство и/или преработка на селскостопански продукти	Брой	11	Доклади и БД МИГ
	Брой бенефициенти, получаващи подкрепа за неземеделски дейности	Брой	3	Доклади и БД МИГ
	Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в публична инфраструктура, вкл. за отдих и туристическа	Брой	3	Доклади и БД МИГ
	Брой подпомогнати дейности за маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура	Брой	3	Доклади и БД МИГ
	Общо безработни и неактивни участници, включени в обучения и заетост	Брой	36	Доклади и БД МИГ, ИСУН, ДБТ
	Общо заети лица, включени в обучения	Брой	60	Доклади МИГ, ИСУН, ДБТ
	Участници в неравностойно положение, вкл. роми, включени в дейности и услуги	Брой	60	Доклади МИГ, ИСУН, ДБТ, ДСП

	Общо лица с увреждания и лица над 65 г. в невъзможност за самообслужване, включени в дейности	Брой лица	40	Доклади МИГ, ИСУН, ДСП	
	Общо инвестиции в лева (публични + частни)	Лева	3 560 000	Доклади и БД МИГ	
	Общо публични разходи в лева	Лева	2 955 800	Доклади МИГ	
Резултат	Брой създадени нови работни места по мерките, финансирани от ЕЗФРСР	Брой	12	Доклади МИГ	
	Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	Брой	5000	Доклади и БД МИГ	
	Общо безработни и/или неактивни участници с повишена квалификация	Брой	36	Доклади и БД МИГ, ДБТ	
	Общо безработни и/или неактивни участници, започнали работа	Брой	18	Доклади и БД МИГ, ДБТ	
	Заети лица, придобили квалификация и умения	Брой	49	Доклади и БД МИГ, ДБТ	
	Участници в неравностойно положение, вкл. роми, с подобрен достъп до услуги и интеграция	Брой	48	Доклади МИГ, ИСУН, ДСП	
	Лица с увреждания и над 65г., в невъзможност за самообслужване, с подобрен достъп до услуги	Брой	40 лица/ 1 доставчик	Доклади и БД МИГ, ДБТ	

9.2. Индикатори по мерки:
(не повече от 1 страница за индикатори по мярка)

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.1 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой стопанства, получаващи подкрепа за инвестиции в земеделски стопанства	Брой	9	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в лева (публични и частни)	Лева	900 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в лева	Лева	450 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой създадени работни места	Брой	4	Документи на проектите; Годишни доклади

				МИГ; Протоколи от извършени проверки

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.2 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой предприятия, получаващи подкрепа за инвестиции в преработка и търговия на селскостопански продукти	Брой	2	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в лева (публични + частни)	Лева	180 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в лева	Лева	90 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой създадени работни места	Брой	2	Годишни доклади МИГ; Протоколи от извършени проверки

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 6.4.1 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой бенефициенти (стопанства), получаващи подкрепа за инвестиции в неселскостопански дейности	Брой	3	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в лева (публични + частни)	Лева	480 000	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в лева	Лева	360 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой създадени работни места	Брой	3	Годишни доклади МИГ

				Протоколи от извършени проверки

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.2 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	Брой	2	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в лева	Лева	800 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	Брой	5000	Годишни доклади МИГ Протоколи от извършени проверки
	Брой създадени работни места (в процеса на изпълнение на проектите)	Брой	1	Годишни доклади МИГ; Протоколи от извършени проверки

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.5 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой операции, получаващи подкрепа за инвестиции в малка по мащаби инфраструктура	Брой	1	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в лева	Лева	200 000	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой жители, които се ползват от подобрени услуги/инфраструктура	Брой	1000	Годишни доклади МИГ Протоколи от извършени проверки
	Брой създадени работни места (в процеса на	Брой	1	Годишни доклади МИГ

	изпълнение на проектите)			Протоколи от извършени проверки

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 22 ОТ СВОМР				
Вид индикатор	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Стойност**	**Източник на информация**
Изходен	Брой подпомогнати дейности за маркетинг и популяризиране на традиционни местни производства, продукти и местна култура	Брой	3	Годишни доклади МИГ
	Общо инвестиции в лева (публични + частни)	лева	58 800	Годишни доклади МИГ
	Общо публични разходи в лева	лева	55 800	Годишни доклади МИГ
Резултат	Брой организирани събития	Брой	3	Годишни доклади МИГ
	Брой създадени местни марки за качество	Брой	1	Годишни доклади МИГ
	Брой създадени работни места	Брой	1	Годишни доклади МИГ; Протоколи от извършени проверки

ИНДИКАТОРИ по Мярка 1.1-3. от СВОМР (ОП РЧР)					
Вид индикатор	**ИП**	**СЦ**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	**Брой финансирани проекти**			**Брой**	**2**
	ИП1	**Общо участници на възраст от 30 до 54 г. и над 54 г.**		**Брой**	**20**
	ИП1	СЦ 1	Неактивни участници от 30 до 54 г. вкл., извън образование и обучение	Брой	6
			Безработни участници от 30 до 54 г. вкл., в т.ч.	Брой	8
		СЦ 2	*Неактивни и безработни участници от 30 до 54 г. вкл., с ниско образование*	*Брой*	*4*
		СЦ 3	Безработни или неактивни участници, извън образование и обучение, над 54 г.	Брой	6
	ИП3	**Общо участници на възраст до 29 години**		**Брой**	**16**

	ИП3	СЦ 2	Безработни участници до 29г. вкл., с основна или по-ниска образователна степен, в т.ч.	Брой	10
			Безработни участници от ромски произход до 29г. вкл. с основна или по-ниска образователна степен	*Брой*	*6*
		СЦ 3	Безработни участници до 29 г. вкл., със завършено средно или висше образование	Брой	6
За резултат	**ИП1**	**Общо участници на възраст от 30 до 54 г. и над 54 г., включени в дейности**		**Брой**	**20**
	ИП1	СЦ 1	Участници от 30 до 54 г. вкл., придобили квалификация, в т.ч.	Брой	14
		СЦ2	*Участници от 30 до 54г. вкл. с ниско образование, придобили квалификация*	*Брой*	*4*
		СЦ1	Участници от 30 до 54г. вкл., започнали работа	Брой	7
		СЦ 3	Участници над 54 г. придобили квалификация	Брой	6
			Участници над 54 г., започнали работа	Брой	3
	ИП 3	**Общо участници на възраст до 29 г., включени в дейности**		**Брой**	**16**
	ИП 3	СЦ 2	Безработни участници до 29 г. вкл., с основна или по-ниска образователна степен, получили квалификация	Брой	10
		СЦ 2	Безработни участници до 29 г. вкл., с основна или по-ниска образователна степен, които започнали работа	Брой	5
		СЦ 3	Безработни участници до 29 г. вкл., със завършено средно или висше образование, получили квалификация	Брой	6
		СЦ 3	Безработни участници до 29 г. вкл., със завършено средно или висше образование, започнали работа	Брой	3

ИНДИКАТОРИ по Мярка 1.6. от СВОМР (ОП РЧР)				
Вид индикатор	**Спец. цел**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	**Брой финансирани проекти**		**Брой**	**2**
	СЦ 1	Заети участници, вкл. самостоятелно заети, над 54 г.	Брой	20
	СЦ 2	Заети участници, вкл. самостоятелно заети, със средно и по-ниско образование (под ISCED 4)	Брой	30
	СЦ 3	Заети участници, вкл. самостоятелно заети в приоритетни сектори на икономиката	Брой	10
За резултат	СЦ 1	Участници над 54 г., придобили квалификация при напускане на операцията	Брой	16
	СЦ 2	Участници със средно и по-ниско образование (под ISCED 4), придобили квалификация при напускане на операцията	Брой	25

	СЦ 3	Участници, заети в приоритетни сектори, придобили квалификация при напускане на операцията	Брой	8

ИНДИКАТОРИ по Мярка 2.1. от СВОМР (ОП РЧР)				
Вид индикатор	**Спец. цел**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	**Брой финансирани проекти**		**Брой**	**1**
	СЦ	Други хора в неравностойно положение	Брой	10
	СЦ	Роми	Брой	50
За резултат	СЦ	Участници в неравностойно положение, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа, или имат работа, или са ангажирани с образование/обучение или са получили квалификация или са включени в социални и здравни услуги	Брой	8
	СЦ	Роми, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа, или имат работа, или са ангажирани с образование/обучение или са получили квалификация или са включени в социални и здравни услуги	Брой	40

ИНДИКАТОРИ по Мярка 2.3. от СВОМР (ОП РЧР)				
Вид индикатор	**Спец. цел**	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Целева стойност**
За изпълнение	**Брой финансирани проекти**		**Брой**	**1**
	СЦ 1	Лица с увреждания и лица над 65 г. в невъзможност за самообслужване	Брой лица	40
	СЦ 1	Брой доставчици на услуги за социално включване	Брой	1
За резултат	СЦ 1	Участници с увреждания и участници над 65г., в невъзможност за самообслужване, с подобрен достъп до услуги	Брой лица	40
	СЦ 1	Брой доставчици на услуги за социално включване, разширили обхвата на дейността си	Брой доставчици	1

10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС: *(не повече от 2 страници)*
10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:

- прилагане на принципа на равенство между половете;	Принципът за равенство между половете е залегнал в разработването на стратегията и ще бъде ***последователно интегриран в нейното изпълнение,*** като се насърчава участието на по-слабо представения пол, равен достъп до ресурсите на обществото и равно участие при вземането на решения. При изпълнението на дейностите за управление и популяризиране на СВОМР, МИГ ще полага усилия около половината от преките участници в обученията и публичните събития да бъдат жени.
- допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;	В процеса на изпълнение на Стратегията ще следва принципа на ***неутралност*** на дейностите и операциите по отношение на принадлежност на бенефициентите/участниците към каквато и да е група и няма да се поставят ограничения, основани на пол, раса, народност, етническа принадлежност, здравен статус, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние и др. Нещо повече, планираните мерки за интеграция на уязвими групи ще допринесе за осигуряване на равните им възможности.
- създаване на условия за превенция на дискриминацията.	При прилагането на Стратегията за ВОМР ще бъдат положени специални усилия, за да се осигури информация и насоки за подпомагането по начин, който да гарантира достъпа и насърчи участието на представители на всички групи от населението на територията. В Стратегията за ВОМР са включени две специални мерки от ОПРЧР, насочени към интеграция на маргинализирани общности, вкл. роми, уязвими групи и хора с увреждания. Реализацията на тези мерки ще допринесат за утвърждаване на принципа на равните възможности и създаване на условия за превенция на дискриминацията.

10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):

Устойчивото развитие е дългосрочно развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да ограничава и нарушава възможността на бъдещите поколения да посрещат своите собствени потребности и обединява два основни стремежа: ***постигане на икономическо развитие, осигуряващо нарастващ жизнен стандарт, и опазване и подобряване на околната среда***.

В Стратегията за ВОМР на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ са предвидени мерки, са насочени към насърчаване на икономическото развитие на територията от една страна, но и насърчаване опазването на околната среда, възстановяването на природното и културно наследство и утвърждаването на местната идентичност. Защитата на околната среда е интегрирана в Стратегията за Водено от общностите местно развитие чрез въвеждането на общи изисквания и планирането на директни интервенции:

- Проекти, предвиждащи инвестиционни предложения, за които се изисква ОВОС по реда на ЗООС ще се одобряват само след положително решение и при съобразяване с препоръките от извършената оценки;
- Проектите, попадащи в територии от екологичната мрежа НАТУРА 2000 преди одобрението им ще бъдат проверявани за съответствие с разпоредбите на ЗБР и съответните подзаконови нормативни актове, както и предвидените ограничения в решенията за определяне на местата и плановете за управлението.

В Критериите за оценка на проекти към Стратегията са дадени приоритети на проекти, свързани с въвеждането на екологосъобразни технологии и дейности с положително влияние върху околната среда.
Принципите на устойчивото развитие и добрите практики в тази сфера ще бъдат тема и на дейностите на МИГ по подмярка 19.4 – като проучвания и обучения, чрез които ще се постигне допълнителна ангажираност на обществото.

10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:

Два от приоритетите и няколко от специфичните цели на Стратегията са насочени към насърчаване на заетостта и конкурентоспособността на територията на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“. Съответно, са планирани **мерки, насочени към повишаване на конкурентоспособността** – мерки 4.1, 4.2, 6.4.1, както и **мерки, насочени към насърчаване на заетостта** – мярка 1.1-3 за безработни и неактивни лица, и мярка 1.6 – за повишаване квалификацията на заетите лица.
В **критериите** за оценка на проектите към Стратегията на МИГ се дава приоритет на тези от тях, които създават нови работни места в микропредприятията на територията.

10.4. Съответствие с програмите, финансирани от ЕСИФ:

Стратегията за водено от общностите местно развитие на „МИГ - СТРАЛДЖА 2016 г.“ с нейните приоритети, цели и планирани мерки допринася за постигането на:
Две от целите на ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014 – 2020:
- **Цел 1:** Повишаване конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработващата промишленост
- **Цел 3:** Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

ОП „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“ за периода 2014-2020 г.:
Приоритетна ос 1: „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“,
- **ИП 1**: „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, отдалечени от пазара на труда, а също и чрез местни инициативи за заетост, и подкрепа за мобилността на работната сила” от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014-2020 година
- **ИП 3**: „Устойчиво интегриране на пазара на труда на младите хора, в частност тези, които не са ангажирани с трудова дейност, образование или обучение, включително младите хора, изложени на риск от социално изключване, и младите хора от маргинализирани общности, включително чрез прилагане на гаранция за младежта“ (с финансиране от ЕСФ)
- **ИП 6:** „Подобряване на равния достъп до възможностите за учене през целия живот за всички възрастови групи във формален, неформален и неофициален вид, осъвременяване на познанията, уменията и компетенциите на работната ръка, както и насърчаване на гъвкави процеси на учене, включително чрез професионална ориентация и валидиране на придобитите компетенции”.

Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”
- **ИП 3:** Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес.